

VÅRT FÖRSVAR

Oberoende tidskrift sedan 1890

Nr 2, Juni 2014

TEMA
Försvaret i valet

FÖR ETT TRYGGARE OCH SÄKRARE SAMHÄLLE

I MER ÄN 75 ÅR HAR SAAB UTVECKLAT lösningar i teknikens absoluta framkant och kontinuerligt flyttat gränserna för vad som är tekniskt och mänskligt möjligt. Genom att våga se bortom det idag kända och självklara kan vi förutspå morgondagens utmaningar och möjligheter. Och om tekniken så kräver, uppfinna helt nya lösningar.

Genom att kombinera ingenjörskonst, nytänkande och sunt förnuft och genom att kontinuerligt utveckla, anpassa och förbättra ny teknik kan vi möta våra kunders förändrade behov och krav.

Idag bistår Saab länder, myndigheter och företag med världsledande lösningar, produkter och tjänster för militärt försvar, kommersiellt flyg och civil säkerhet.

Baserat på ledande militär teknologi har vi utvecklat en brett utbud av lösningar för civil säkerhet som möter såväl dagens som morgondagens säkerhetsutmaningar.

Genom att se bortom horisonten är vi med och skapar ett tryggare och säkrare samhälle.

SAAB

VÅRT FÖRSVAR

Oberoende tidskrift för försvar och säkerhet sedan 1890 och utges av Allmänna försvarsföreningen.

Vårt Försvar utkommer med fyra nummer per år. Tidskriften är ett populärvetenskapligt, opolitiskt organ för analys och debatt i försvars- och säkerhetsfrågor.

Ansvarig utgivare:

Ingemar Wahlberg, ordförande i Allmänna försvarsföreningen

Chefredaktör:

Tommy Jeppsson
E-post: chefredaktoren.vf@aff.a.se

Redaktionsmedarbetare:

Johan Nyström

Redaktionskommitté:

Claes Arvidsson, Tommy Jeppsson, Stefan Ring och Cindy Stureson

Redigering:

Maria Fernsten, Tryckerigruppen AB

Tryck:

Tryckerigruppen AB

Nästa nummer:

13/10 2014

Material:

Publicering av artiklar införda i Vårt Försvar medges med angivande av källan. Tidningen tar inte ansvar för insänt icke beställt material.

Prenumeration:

Helår fyra nummer: 200 SEK.
Pris t o m 25 år: 100 SEK.
Bankgiro 482-8885 eller
Plusgiro 127 11-8

ISSN:

0042 - 2800

Annonser och annonspriser:

Kontakta föreningens kansli

Föreningskansli:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Telefon: 0708-60 87 71. *OBS! Nytt nummer fr.o.m. 140430.*
E-post: aff@aff.a.se
www.aff.a.se

Organisationsnummer:

802000-1106

Politik och försvar

Statens kärnfunktioner handlar om säkerhet. Om att skydda människor, infrastruktur och territorium från angrepp som riktas mot landet utifrån, liksom faror mot säkerheten som kommer inifrån. Externt handlar det bland annat om försvar mot militära angrepp, gränsöverskridande terrorism och kriminalitet liksom olika kombinationer av dessa. Internt är det inte minst en fråga om brottsbekämpning i syfte att garantera medborgarna rätten till liv, boende och arbete i säkrast möjliga miljö.

Konkret handlar således statens kärnfunktioner om militärt försvar som representerar det yttersta repressionsinstrumentet och i samverkan med detta, civila försvarsåtgärder för att skydda liv, infrastruktur och samhällets funktionskedjor samt polis/ordningsmakt och en rättsordning. Det finns andra risker och hot som de miljörelaterade vars hanterande snarare handlar om globalt samarbete än nationella och regionala insatser.

Under lång tid och baserat på värdgemenskap fanns ett oskrivet kontrakt mellan vad staten ger medborgarna och vad dessa förväntats ge tillbaka till staten. Staten svarade för bland annat social välfärd, medan befolkningen (den manliga delen) återgäldade detta i form av att bland annat lojalt ställa upp för landets försvar inom ramen för allmän värnplikt.

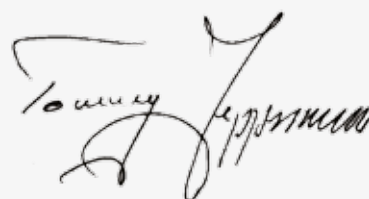
I vår tid har kontraktet lite förenklat slagit över i en riktning där medborgarna betraktar staten som en välvillig leverantör av olika tjänster. Samtidigt har samhället utvecklats från social homogenitet i riktning mot ökad individualisering och en

mer fragmenterad intressegemenskap, där olika samhällsverksamheter ställs mot varandra utgående ifrån individuella preferenser.

Dessa tendenser är en avgörande utgångspunkt för försvarets förankring hos människorna och i förlängningen vad medborgarna, i en demokratisk process, är beredda att satsa på de samhällsinstitutioner vars uppgift är att skapa säkerhet. Under det kalla kriget fanns det en ganska lättförklarad hotbild, till skillnad från dagens säkerhets- och försvarspolitiska situation vars främsta kännetecken är oförutsägbart och komplexitet. För väldigt många – också politiker – kom krisen i Ukraina som en överraskning.

Det är något som understryker försvarsinformationens betydelse och då inte minst behovet av tydliga – och realistiska – signaler från det politiska ledarskapet.

Det finns ett skäl att framhålla den särställning som Försvarsmakten rimligtvis bör tillerkännas och som grundar sig på dess roll som nationens försvarare, med när så krävs, massiv vapenmakt. Det är nationens döttrar och söner som skall riskera livet för de uppgifter regering och riksdag ger dem och de behöver konkret uppbackning i form av reella resurser för att kunna klara också det yttersta provet. Ansvar för detta åvilar landets regering och riksdag, oaktat vilken politisk konstellation som håller i taktipinnen i Rosenbad.

VÅRT FÖRSVAR Nr 2, Juni 2014

Noterat

5 Ukrainakrisen får konsekvenser för Europa

Finlands försvarsminister om ny hotbild

7 Carl Haglund
Krisen i Ukraina påverkar vår framtid
I säkerhetspolitiken ska det inte finnas tabubelagda områden.

TEMA: Försvaret i valet

10 Tommy Åkesson
Försvarsberedningens försvarspolitiska rapport
Säkerheten i Europa hotas.

12 Jakob Westberg
Svensk försvarspolitik
Opinionens förtroende för försvarspolitiken minskar.

14 Gunilla Herolf
Nån som bryr sig om vår säkerhet?
Tala om EU istället för att kritisera.

16 Magnus Christiansson
Väggkarta mot irrelevans
Sverige har otillräcklig försvarsförmåga.

18 Eva Haldén
Efter försvarsberedningen – vad händer nu?
Blir försvaret starkare?

Analys och debatt

20 Jan Almgård
Med OSSE-inspektörer i Ukraina
I Ukraina råder inbördeskrig.

22 Mats Johansson
USA drar ner på försvaret
USA minskar försvarsutgifterna - de ökar i Ryssland.

24 Ingolf Kiesow
Konflikter runt den koreanska halvön
En veritabel krutdurk.

27 Ulf Schylt
Hur skriver man av en stridsvagn?
Förvaltningsreglerna för statlig verksamhet fungerar inte i försvaret.

30 Magnus Petersson
Norden bidde en tumme
Det nordiska försvarssamarbetet.

32 Maria Wahlberg
Säkert samhälle i en föränderlig värld
Det oförutsedda inträffar alltid.

34 Stefan Emanuelsson
Så går det när officeren blir försvarsbyråkrat
Priorsystemet hotar kärnuppgiften.

36 Per Lunqe
Tack och adjö för Marinens musikkår?
Hur mäta i pengar när kåren spelar vid en begravning för en stupad soldat?

Ord i tiden

38 Cindy Stureson
Världsmakt i vardande
Indien är en stigande stjärna i Asien.

Omslagsbild, foto:
Combat Camera/Försvarsmakten.

UKRAINASKRISEN FÅR KONSEKVENSER FÖR EUROPA

Rysslands intervention i Ukraina oroar européerna och särskilt de fria satellitstaterna. Natos aktivitet i länderna runt Östersjön har intensifierats och omfattar mindre trupp- och flygflyttningar, ombasering av flygstridskrafter från Canada, Frankrike, Belgien, USA samt ytstridsfartyg från Norge, Nederländerna och Belgien till Polen och de baltiska staterna.

I ljuset av Ukrainakrisen gjorde alliansregeringen ett försvarspolitiskt utspel redan innan Försvarsberedningen lade fram sin rapport. Prioriteringarna återkom sedan i beredningens slutsatser.

Försvarsminister Karin Enström bedömer hotet om ett väpnat angrepp mot Sverige som fortsatt lågt och hävdar att Nato, till följd av den säkerhets- och geopolitiska komplexitet som ett angrepp mot

*Regeringen vill ha fler ubåtar.
Foto: Johan Lundahl/Försvarsmakten.*

Sverige skulle medföra för Europa, kommer att spöras för att aktivt stödja Sverige i en krissituation, trots att vi inte är medlemmar i alliansen.

USAs ambassadör i Sverige Mark

Brzezinski avfärdade i mars Försvarsminister Enströms påstående i samband med en fördragning hos Försvarsberedningen. Enligt Brzezinski finns inga säkerhetsgarantier mellan vare sig Sverige och USA eller Sverige och Nato. Ambassadören uttryckte tvivel angående försvarsberednings slutsatser om att Sverige

skall bygga sin säkerhet tillsammans med andra stater. Utan att vara Nato-medlem finns inga sådana garantier.

I ljuset av den pågående Ukrainakrisen kan det konstateras att Natos militära verksamhet hittills koncentrerats till att omfatta enbart medlemstaterna i alliansen.

"I den ryska militärdoktrinen utpekas Nato som en fiende och det anser jag att vi ska ta på allvar."

Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen vid pressbriefing i Bryssel 19/5 2014.

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer. Ansökningar till Källvikenstiftelsen kan göras under två perioder per år:

1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars.

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

Källvikenstiftelsen • Pionjärvägen 6 • 451 34 Uddevalla • info@kallvikenstiftelsen.se • www.kallvikenstiftelsen.se

MEDVIND FÖR NATO I FINSK DEBATT

Natodebatten i Finland fortsätter. Finlands statsminister Jyrki Katainens uttalade i april att Finland bör gå med i Nato tillsammans med Sverige. Statminister Katainen fick medhåll av den internationelle medlaren och nobelpristagaren Martti Ahtisaari (president 1994-2000).

Alexander Stubb, nuvarande Europa- och utrikeshandelsminister, samt kandidat till ordförandeposten i finska samlingspartiet har också öppet uttalat sitt stöd för Nato. Stubb anser att Finland skall gå in i Nato tillsammans med Sverige och endast om den finska befolkningen står bakom ett medlemskap. Den pågående Ukraina-krisen får inte pressa fram ett medlemskap.

Finland följer noga utvecklingen i den svenska Nato-debatten. Enligt den socialdemokratiska utrikesministern Erkki Tuomioja skulle Sverige inte gå med i Nato utan att först konsultera Finland.

Enligt en kartläggning utförd av det finska officersförbundet med 2084 officerare svarade två tredjedelar (65,9 procent) att Finland borde gå med i Nato, medan 23,7 procent ville bevara landets säkerhetspolitiska oberoende. 10 procent av officerarna ville istället ha en militärallians med Sverige.

Även tongivande röster inom de gröna (miljöpartiet) har öppnat upp för ett möjligt Nato-medlemskap. Officiellt är partiet emot Nato, men tidigare partiledaren och ministern

Alexander Stubb.
Foto: Mikhail Evstafiev.

Heidi Hautala meddelar att denna ståndpunkt inte är huggen i sten. Det råder det dock långt ifrån någon enighet om.

RIKSREVISORERNA RIKTAR HÅRD KRITIK MOT FÖRSVARSSREFORMEN I SIN SLUTRAPPORT

Riksrevisionen slår i sin slutrapport (RiR 2014:8) fast att den politiska styrningen av Försvarsmakten på strategisk nivå bör öka och preciseras medan Försvarsmakten måste få ökad autonomi att besluta om sakförhållanden på lägre nivåer. I rapporten understryks att styrningen inte får bli för detaljerad utan måste avgöras från fall till fall baserat på subsidiaritetsprincipen (beslut fattas på den nivå med bäst kompetens inom sakområdet). Både regeringen och riksdagen kritiserar för bristande styrningar.

Den övergripande slutsatsen är att försvarets förmåga är bristfällig och förblir så de närmaste åren. Det finns stora osäkerheter om försvarsreformen kan fullföljas. Riksrevisionen bedömer att även om re-

formen skulle slutföras så kommer Försvarsmaktens förmåga att vara begränsad vad avser insatsberedskap. Personalförsörjningssystemet anses vara en hämsko för reformarbetet. Personalarmarna är underdimensionerade. Brister konstateras i specialistfunktioner inom logistik-, underrättelse- och ledningsförbanden. För tidiga avgångar samt bristen på övning och fortbildning minskar personalens operativa användbarhet. Därutöver konstateras materiella brister till följd av ekonomiska begränsningar och organisationens reella behov. Detta riskerar att begränsa Försvarsmaktens uthållighet i en krissituation. Insatsorganisationen kommer med nuvarande planering inte vara fulltalig förrän år 2023.

SAAB KAN FÅ SVENSK UBÅTSORDER

SAAB har inlett förhandlingar med det tyska företaget Thyssen-Krupp om köp av varvskoncernen Kockums med verksamhet i Karlskrona, Malmö och Muskö. SAAB har fått uppdrag av regeringen att projekttera för beställning av den nya ubåten A-26. SAAB bedöms få uppdraget efter det att förhandlingarna om ordern mellan FMV och Thyssen-Krupp havererat till följd av meningsskiljaktigheter om köpeskillingen. Ett flertal nyckelpersoner med ingenjörsbakgrund har enligt uppgifter i media redan lämnat Thyssen-Krupp för nyanställningar i SAAB. Ubåtarna förväntas leverans till Försvarsmakten 2018-2019. Även Australien har visat intresse att stödja det svenska A-26 projektet.

Krisen i Ukraina påverkar vår framtid

*Den stora säkerhetspolitiska frågan för Finland och Sverige sammanhänger naturligtvis med Nato och med ett eventuellt framtida medlemskap, skriver **Carl Haglund**.*

Krisen i Ukraina, som började med den oblodiga erövringen av Krim i början av mars 2014, överraskade hela världen. Man reagerade med bestörtning. Är vi i Europa på väg tillbaka till den tid då staternas gränser kunde flyttas ensidigt genom användning av militär makt eller genom hot om användning av sådan? Har "The Helsinki Final Act" och de principer som man kom överens om i Helsingfors 1975 slängts i skräpkorgen? Vad blir påföljden efter Ukraina? Dessa är frågor som sysselsätter tankarna hos både politiska beslutsfattare och medborgare runtom i Europa just nu.

Det är klart att krisen i Ukraina och Rysslands åtgärder påverkar vår säkerhets- och försvarspolitik. En del av krisens verkningar kan ses redan nu, en del kanske först om flera år. Krisens effekter återspeglas även regionalt på olika håll i Europa, inklusive Östersjöområdet.

KORT OCH LÅNG SIKT

På kort sikt kan verkningarna ses framför allt i Baltikum. De baltiska länderna är av förstaeliga skäl oroliga över sin framtid. De har hög-

ljutt krävt att Nato ökar sin militära närvaro i Östersjöområdet. Luftrumsövervakningen av Baltikum är inte en tillräcklig garanti för Natos löfte att försvara Baltikum. Därför har Nato, som ett bevis på sin försvarsberedskap, också snabbt ökat sin synlighet i området. Detta gäller alla försvarsgrenar, armén, marinen och flygvapnet.

Ett land bör ha ett trovärdigt försvar och eventuella militärallianser i framtiden förändrar inte det behovet.

Denna ökande närvaro påverkar också Finland och Sverige. Den grundläggande frågan på politisk nivå, både för Finland och för Sverige, är i vilken mån förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen påverkar deltagandet i Natos dagliga verksamhet. Främst

handlar det här om övningsverksamhet. En del av övningarna har sett likadana ut under många år. Om man väljer att inte delta i dessa övningar, ger det en politisk signal, och det samma gäller om man väljer att delta i dem.

På längre sikt står vi inför frågan om vilka bestående verkningar krisen i Ukraina för med sig i Östersjöområdet. Kommer Nato att öka sin permanenta närvaro i Baltikum? Hur agerar Ryssland efter Ukraina? Ökar Ryssland sin militära närvaro i närheten av Östersjön och kommer den militära spänningen att öka på nytt?

Mot Finland och Sverige riktas förväntningar av många slag, både externa och interna. Från balterna hörs kritiska röster som riktar sig mot båda länderna. Påståendena att Finland och Sverige redan nu skulle utgöra "en grå zon" och öka instabiliteten i Östersjöområdet genom att stå utanför Nato är naturligtvis ordentligt överdrivna. Båda länderna är stabila demokratier och båda har satsat på sitt för-svar i decennier.

Försvarsminister Carl Haglund. Foto: Finlands försvarsministerium.

Krisen i Ukraina är inte över och i skrivande stund kan det te sig förhastat att dra slutgiltiga slutsatser av det som skett. Det som redan står klart är att den säkerhetspolitiska debatten tagit fart i båda länderna. Traditionella försvarsfrågor intresserar medborgarna och därigenom också politikerna. Försvarssamarbetet mellan Finland och Sverige lever starkt. Försvarsministrarna undertecknade sin

arbetsplan i rätt tid. En arbetsplan som i och för sig på idéstadiet föddes före oroligheterna i Ukraina.

FINLAND, SVERIGE OCH NATO

Den stora säkerhetspolitiska frågan för Finland och Sverige sammanhänger naturligtvis med Nato och med ett eventuellt framtida medlemskap i den militära alliansen. I enlighet med regeringsprogrammet har Finland bibehållit möjligheten

att ansöka om medlemskap i Nato. På vilket sätt ändrar situationen i Ukraina attityderna mot att alliera sig militärt? Åtminstone ur finländskt perspektiv kan man dra den slutsatsen att såväl motståndare som anhängare av ett Nato-medlemskap tills vidare har fått stöd för sina ståndpunkter. Motståndarna konstaterar att man inte ska irritera Ryssland och att ett eventuellt finländskt medlemskap i Nato kunde öka spänningen i Östersjöområdet och påverka den finländska ekonomin negativt. Anhängarna konstaterar för sin del att bara genom Nato kan man skapa en trovärdig avskräckningspolitik som barriär mot Rysslands eventuella militära avsikter i närområdena. Diskussionen om ett Nato-medlemskap kommer säkert att fortsätta både i Finland och i Sverige, vilket är en bra sak. I säkerhetspolitiken ska det inte finnas några tabubelagda områden.

TROVÄRDIGT FÖRSVAR BEHÖVS

Också de resurser som används på det nationella försvaret har diskuterats ivrigt som en följd av krisen i Ukraina. I Sverige har man beslutat att höja försvarsanslagen. I Finland kommer vi att debattera samma sak i samband med riksdagsvalet nästa år. För egen del bedömer jag att också Finland står inför en ökning av anslagen till försvaret. Ett land bör ha ett trovärdigt försvar och eventuella militärallianser i framtiden förändrar inte det behovet. Besluten att satsa på det egna försvaret stöder också en säkerhetspolitisk valfrihet – en valfrihet som kan betyda att Finland och Sverige går med i Nato. För min egen del tycker jag det på sikt vore det naturliga valet.

Carl Haglund är partiledare för Svenska folkpartiet och Finlands försvarsminister.

På TKMS AB utvecklar vi ytfartyg och ubåtar från grunden, utifrån kunders specifikationer och önskemål. Gemensamt för dem är deras ändamålsenlighet och långt drivna förmåga att förbli oupptäckta av en tänkt fiende.

Sedan bygger vi dem. I stål, komposit och andra material. Stålet i ubåtarnas tryckskrov tog vi en gång fram tillsammans med SSAB och det är nu en av det företags största exportprodukter. Kompositteknologin har vi utvecklat under fyra decennier. Ubåtarnas Stirling-maskiner har utvecklats inom TKMS AB och byggs inom företaget. Under ubåtarnas och ytfartygens tid i tjänst underhåller vi dem, uppgraderar och kompletterar – allt efter kundens önskemål.

Ett exempel just nu är Visbykorvetterna som får sin slutliga beväpning i form av exempelvis Robot 15. Den samlade förmågan att utveckla, bygga och underhålla örlogsenheter både för användning på havsytan och för undervattensoperationer – det gör TKMS AB till ett mycket ovanligt företag i vår bransch.

Från TKMS AB önskar vi Vårt Försvars läsare en god sommar.

Förvarsberedningens förvarspolitiska rapport

Foto: Johan Lundahl/ Förvarsmakten

Den ryska aggressionen mot Ukraina ses av Förvarsberedningen som den största utmaningen för den europeiska säkerhetsordningen under ett kvarts sekel.

Tommy Åkesson

Den 15 maj lämnade Förvarsberedningen sin förvarspolitiska rapport "Försvaret av Sverige: Starkare förvar för en osäker tid" till förvarsminister Karin Enström. Rapporten presenterar några trender i svensk förvarspolitik. En bred majoritet av partierna är överens om att redan från 2017 kräver förbandsverksamheten och materielanskaffningen en miljardförstärkning. Vid utgången av nästa inriktningsperiod föreslås en höjning med 5,5 miljarder årligen jämfört med 2014. Det skulle vara den största höjningen på många årtionden. Ett tydligt närområdesperspektiv ska enligt beredningen vara styrande för hela Förvarsmaktens utveckling. Cyberområdet lyfts fram och definieras liksom ambitionen och inriktningen för det civila försvaret. Sammantaget menar beredningen att den enskilt viktigaste delen i perioden efter 2015 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden.

Den ryska aggressionen mot Ukraina ses av beredningen som den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen under ett kvarts sekel. Rysslands agerande är ett brott mot folkrätten och bilaterala åtaganden. Den ryska politiska ledningen har visat sig vara oberäknelig.

Det går inte att föreställa sig att en militär konflikt i vårt närområde enbart skulle påverka ett land. Ett enskilt militärt väpnat angrepp direkt mot Sverige är fortsatt osannolikt. Kriser eller incidenter, som även inbegriper militära maktmedel kan dock uppstå och på längre sikt kan militära angreppshot likväl aldrig uteslutas. Rysslands aggression mot Ukraina innebär att risken för dessa har ökat, även i vårt närområde. Genom att kunna möta ett begränsat väpnat angrepp skapar försvaret tillsammans med politiska, diplomatiska och ekonomiska medel en tröskel för den som skulle vilja angripa Sverige, eller utöva påtryckningar med militära maktmedel.

Försvarsmakten ska med vissa krigsförband i fredstid kunna genomföra operationer omedelbart efter beslut. I händelse av allvarliga incidenter och hot mot Sveriges säkerhet och nationella intressen kan regeringen fatta beslut om höjd beredskap. Då ska alla krigsförband inom en vecka kunna användas samtidigt. Det kräver mobilisering med stöd av bl a lagen om totalförsvarsplikt. All personal i det militära och det civila försvaret ska vara krigsplacerad. Kontroll av sjö- och luftvägarna i Östersjön är enligt beredningen av strategisk betydelse. Ökad marin närvaro i Östersjön samt större övningsverksamhet med samtliga stridskrafter etablerar en normalbild med en ökad närvaro i Östersjön och på Gotland. Större stridskrafts gemensamma försvarsmaktsövningar bör genomföras regelbundet. Antalet JAS 39E föreslås öka till 70 och utrustas med ett robot-system som på långa avstånd kan bekämpa markmål. Beredningen anser att det är av stor vikt att den operativa förmågan i stridsflygdivisionerna upprätthålls under ombeväpningen från C/D till E versionen.

Övningsverksamheten och flygtiden för piloterna ska successivt öka. Kärnan i de sjögående förbanden ska utgöras av sju korvetter, fem ubåtar och sju minröjningsfartyg. De sjögående förbanden ska i ökad utsträckning vara till sjöss. På sikt föreslås att två äldre ubåtar ersättas med två nya ubåtar. Amfibiebataljonen ska renodlas mot sjöoperativ verksamhet. Beredningen anser att möjligheterna för att organisera huvuddelen av armén i en brigadstruktur ska analyseras. Kärnan i de två brigaderna ska vara mekaniserade bataljoner vilka i likhet med tidigare föreslås innehålla stridsvagnskompanier. En ny robot med medellång räckvidd föreslås tillföras en luftvärnsbataljon under perioden och därefter även till en andra bataljon. Hemvärnsförbanden bör kunna lösa mer kvalificerade uppgifter genom att t ex utveckla bataljonsledningsförmågan och tillföras granatkastare samt burna luftvärnsrobotar. Stöd till övriga samhället ska, tillsammans med den militära uppgiften, vara en huvuduppgift för Hemvärnet.

Försvarsberedningen föreslår att anställning som grupp-befäl, soldat eller sjöman ska ske efter genomförd nio

till tolv månader grundutbildning. Principerna för de förmåner som gäller under dagens grundläggande militära utbildning ska gälla under hela grundutbildningstiden. Grundutbildningen är av största vikt för att skapa operativt användbara krigsförband. Vidare föreslår beredningen bl a att utbildningen av taktiska officerare utreds för att möjliggöra flera vägar in till officersbanan.

*Hemvärnets eldkraft avses förbättras, bland annat med granatkastare.
Foto: Johan Lundahl, Försvarsmakten.*

Antalet kontinuerligt tjänstgörande grupp-befäl, soldater och sjömän föreslås öka med 500-1000 personer jämfört med nuvarande planering. Antalet tidvis tjänstgörande ska minska i motsvarande omfattning. Därigenom påskyndas uppfyllnaden av krigsförbanden med frivillig personal.

Försvarsberedningen lämnar ett antal förslag rörande fördjupade internationella försvarssamarbeten bl a en gemensam marin styrka med Finland och utvecklad flyg-övningssamarbete i Östersjöregionen motsvarande de amerikanska Red Flag-övningarna.

Försvarsberedningen anser att Försvarsmakten i större omfattning ska kunna bidra med stöd till övriga samhället. Detta stöd ska inte vara dimensionerande för Försvarsmakten. Beredningen konstaterar att det finns ett behov av att se över de rättsliga förutsättningarna för Försvarsmaktens stöd till samhället.

Tommy Åkesson är huvudsekreterare i Försvarsberedningen.

Försvarets folkliga förankring är nära kopplat till vår säkerhetspolitiska trovärdighet. Foto: Mostphotos.

Svensk försvarsopinion

Svensk försvarsopinion utmärks av ett minskat förtroende för försvarspolitiken och kraftiga svängningar i centrala frågor som exempelvis ett svenskt Natomedlemskap.

Jakob Westberg

I rapporten *Opinioner 2013* redovisar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) resultatet från en omfattande opinionsundersökning som genomfördes hösten 2013. Resultaten visar på ett markant minskat förtroende för försvarspolitiken. På frågan om vad man tycker om de tre senaste årens försvarspolitik svarade endast 26 procent av de tillfrågade att de ansåg att politiken var mycket eller ganska bra. En dubbelt så stor andel, 52 procent,

ansåg att politiken var ganska eller mycket dålig. 2011 ansåg 40 procent att försvarspolitiken var bra och endast 35 procent var av uppfattningen att den var dålig.

Opinionsbalans är andelen positiva svar på en fråga minus andelen negativa svar. Försvarspolitiken har på två år gått från att ha haft en positiv opinionsbalans (+5 procent) till att ha en negativ opinionsbalans (-26 procent).

Försvarspolitikens inriktning förefaller inte vara orsaken till det växande missnöjet. MSB:s undersökning visar på ett starkt stöd för både internationella insatser och inriktningen mot ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt. På frågan om vilken typ av militärt försvar Sverige bör ha förordar 44 procent allmän värnplikt och 34 procent ett renodlat yrkesförsvar. Mer kritisk är opinionen gällande försvarsanslagens storlek. 38 procent anser att försvarsutgifterna bör öka och endast 12 procent är av motsatt uppfattning.

Den statistik som redovisas av MSB går tillbaka till 1980-talet. Det finns ingen högre andel för en höjning av försvarsanslagen under något av de år som redovisas. Andelen som anser att försvarsanslagen ska sänkas är den lägsta sedan 1987. Här ser vi sannolikt en effekt av debatten om sjudagarsförsvaret och den ryska flyganfallsövningen på långfredagen 2013.

Sammanställningen av de faktorer som det tillfrågade anser vara av störst betydelse för ett trovärdigt försvar toppas av moderna vapensystem, förmågan att försvara hela landet och medborgarnas försvarsvilja. Inget av svarsalternativen tog upp internationella försvarssamarbeten, men på frågan om Sverige bör söka medlemskap i Nato är 36 procent för och 40 procent emot. 2012 var andelen förespråkare 30 procent och 47 procent ansåg att vi skulle stå utanför. 49 procent av de tillfrågade ansåg dock att vår militära alliansfrihet påverkade svensk säkerhet positivt och endast 10 procent var av motsatt åsikt.

I en undersökning som genomfördes av Sifo för SVT i mitten av mars 2014 ansåg 41 procent av de tillfrågade att anslagen till försvaret skulle öka och endast nio procent förordade en minskning. Andelen som önskar ökade anslag till försvaret har alltså växt samtidigt som andelen som anser att anslagen bör minskas blivit mindre i förhållande till MSB:s undersökning 2013.

I frågan om ett svenskt Nato-medlemskap har dock utvecklingen gått i motsatt riktning enligt tre undersökningar som genomfördes i mars 2014.

I Novus undersökning från mars 2014 redovisas även opinionens inställning till frågan om hur god den svenska beredskapen är vid ett angrepp mot landet. Endast 12 procent anser att vår beredskap är god och 85 procent anser att beredskapen är "inte särskilt" eller "inte alls" god.

Den ryska interventionen i Krim skapade stor oro bland de EU-länder som under kalla kriget ingick i Östblocket. Från USA:s och Natos sida svarade man på detta med

att öka den militära närvaron i länder som gränsar till Ryssland. Det ökade motståndet till ett svenskt Nato-medlemskap 2014 kan tolkas som att den gamla svenska ryggmärgsreflexen att hålla sig utanför har satt in och idén om försvarspolitiska debatten har röster åter höjts för att Sverige starkare ska betona sin alliansfria hållning.

Både regering och oppositionspartier har presenterat förslag

på konkreta åtgärder för att stärka den nationella försvarsförmågan. Ökade försvarsanslag och införskaffande av moderna vapensystem är en del av lösningen på Sveriges säkerhetsproblem, men en återgång till allmän värnplikt och neutralitetspolitik är inte det. Även Europas stora stater har idag svårt att upprätthålla en nationell militär förmågebredd. Lösningen måste istället sökas genom fördjupade internationella samarbeten och försvarsintegration. Så frågan för morgondagens försvarsdebatt bör inte vara hur vi ska kunna återta en oberoende nationell försvarsförmåga, utan hur vi kan skapa ökat trovärdighet och förståelse för den svenska solidaritetspolitiken i både Sverige och omvärlden.

Jacob Westberg är forskare vid Försvarshögskolan.

Nån som bryr sig om vår säkerhet?

De politiska partierna måste sluta lägga hämsko på förutsättningslösa debatter om Nato. Vi måste även tala om vad vi kan göra inom EU-samarbetet i stället för att ägna oss åt meningslös kritik.

Gunilla Herolf

I december 2013 samlades Europeiska rådet, EU:s högsta beslutsfattande organ, för ett möte om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Resultatet av mötet blev mycket magert. Reaktionen på detta var måttlig och mötet sjönk snabbt i glömska.

Annekteringen av Krim och det fortsatta ryska agerandet i Ukraina har lett till att militära frågor fått ny aktualitet. Men hur engagerade är vi egentligen? Är vi villiga att sätta oss in i dessa frågor på ett förutsättningslöst sätt eller upprepar vi våra sedan länge cementerade åsikter?

Nato-debatten har fått en viss ökad fart, men hämmas av att politiska partier inte är villiga att diskutera frågan om medlemskap. Ännu mer stilla är det kring EU:s säkerhetspolitiska frågor. Ointresset för EU generellt är dessutom stort. Här argumenteras för att denna situation inte bara är beklaglig utan också farlig. Den säkerhetspolitiska debatten inför valet till Europaparlamentet var såväl obetydlig som ytlig. Inför valet till riksdagen måste dessa frågor debatteras seriöst.

Jämfört med Nato ses EU som tandlöst i säkerhets- och försvarsfrågor. Det stämmer om man enbart ser till de militära medel som de två organisationerna kan ställa upp med. Men med denna argumentation räknar man inte in de nya hoten, t ex internationell brottslighet, terrorism och miljöhot, mot vilka EU har betydligt fler medel än Nato. Inte heller inkluderas EU:s mer omfattande säkerhetspolitik, där förebyggande verksamhet

och uppbyggnadsarbete efter en konflikt är viktiga delar, som inte har någon motsvarighet inom Nato.

Men skillnaden mellan EU och Nato är också av en annan karaktär. Att bli medlem av EU medför en integration i den demokratiska världen som gör att krig mot en annan medlemsstat blir i det närmaste otänkbart. Sålunda har utvidgningsprocessen kommit att beskrivas som EU:s bästa fredsskapande projekt.

Land de hot vi nu ser i Europa framstår två som speciellt starka. Båda rör EU, säkerhetspolitik, grundläggande värderingar men också nödvändigheten av brett engagemang.

Det ena hotet är givetvis den politik som Ryssland nu för och som inte accepterar att enskilda länder, vilka en gång ingått i det sovjetiska väldet, ska få bestämma sitt eget politiska öde. Betydelsen av att ett land väljer närhet till EU, med de förpliktelser grundade på västliga värderingar som där ingår, är tydlig när ett associationsavtal blir ett hot mot en rysk politik inställd på att återskapa ett imperium grundat på dominans och underkastelse.

Hur EU ska möta denna politik är en fråga av yttersta betydelse. Ett enstaka land som Sverige kan inte på egen hand spela någon större roll, men vi kan bidra till att utforma EU:s politik. Frågorna om vilken politik vi vill att EU ska föra och hur vi ska befrämja den politiken borde vara centrala i den svenska politiska debatten, eftersom

Regeringen har en betydelsefull roll då det gäller att informera medborgarna om den förda säkerhetspolitiken och stimulera till att denna debatteras. Foto: Martina Huber/Regeringskansliet.

den väg som EU väljer kommer att vara avgörande för Europas framtid.

Det andra hotet utgörs av framväxten av nya populist- och extremistpartier. De erbjuder människor enkla lösningar på de svåra problemen, ibland genom att hitta syndabockar i form av människor av annan hudfärg, ibland genom konspirationsteorier. När människor saknar engagemanget att sätta sig in i komplicerade frågor är det lätt hänt att de lyssnar till locktonerna från dessa partier. På så vis kan de aningslöst bidra till att Europaparlamentet och de nationella parlamenten inte längre med samma kraft kan stå för de demokratiska värderingar som de flesta i grund och botten omfattar.

Hur agerar då de mest informerade, de politiska partierna? Tyvärr lyser med några undantag den sakliga debatten med sin frånvaro. I Nato-frågan saknas partierna generellt i debatten. När det gäller EU ägnar de flesta sig åt att peka på vad de kallar missbruk i Bryssel i stället för att informera om vad partiet vill åstadkomma inom organisationen.

Hur ser det då ut i skolorna? Här är ointresset gigantiskt. Endast 200 skolor av mer än 4000 var villiga att genomföra val till Europaparlamentet.

Men SVT då? Här sändes inför Europaparlamentsvalet visserligen en del diskussioner men utblicken mot Europa var generellt mager. Symboliskt nog valde SVT att visa ett program om dejting samtidigt som den viktigaste Europadebatten visades över Eurovisionsnätet.

Sverige är inte ett isolationistiskt eller passivt land och den svenska internationella politiken är mycket aktiv. Det finns därför ingen anledning att inte ha en livlig diskussion i sådana frågor. För detta krävs emellertid först att partier slutar lägga hämsko på förut-sättningslösa debatter om Nato, idag en viktig partner i den svenska försvarspolitik. Vidare måste vi börja tala

om vad vi kan göra inom EU-samarbetet i stället för att ägna oss åt meningslös kritik av organisationen som sådan. Och – inte minst – måste vi i skolan uppmuntra ungdomar till engagemang och kunskap i stället för passivitet i EU- och säkerhetspolitiska frågor. Eller ska vi ge upp, ta fram chipspåsen och kolla på dejting-programmen?

Gunilla Herolf är filosofie doktor och ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

” Eller ska vi ge upp, ta fram chipspåsen och kolla på dejting-programmet?

Väggkarta mot irrelevans

Den viktigaste strategiska frågan för en liten stat är vem eller vilka man skall samarbeta med för att skapa trygghet.

Magnus Christiansson

*Försvarseffekt genom högteknologi eller kvalitet genom kvantitet kan bli ett framtida vägval för försvaret.
Foto: Försvarsmakten.*

Den viktigaste strategiska frågan för en liten stat är vem eller vilka man skall samarbeta med för att skapa trygghet. I den svenska policyn har detta kvitterats med en fras som vid det här laget är så innehållslös att den måste betraktas som en floskel: säkerhet byggs tillsammans med andra. Regeringen Reinfeldt har haft en mandatperiod på sig att bestämma sig för vad man menar med detta, men i deklaratiska termer har inget hänt. Reinfeldt själv kunde på bästa sändningstid i svensk TV redan under Natos toppmöte i Chicago 2012 konstatera att partnerskap var det moderna sättet för säkerhetspolitiskt samarbete. Medlemskap är något han inte verkar ha något emot, men det är på något sätt inget som har med honom att göra. Hans utrikeminister har allt mer hamnat i en skyttegrav där det ömsom gäller att försvara den egna insatsen för EU:s östra partnerskap, ömsom blåsa i stridsluren för europeiska värderingar när de befinner sig under öppen press; men utan att offentligt besvara den väsentligaste frågan. Då spelar det mindre roll att Folkpartiet argumenterar för Nato-medlemskap och att Kristdemokraterna har en nymornad nyfikenhet på det samma. Centern

brottas med en vilsenhet om politikområdets prioritering. I praktiska termer fortsätter ett djupt och bitvis intimt utbyte med Nato, men ju mer artikel V aktualiseras i spåren på krisen i Ukraina, desto mer blottas problemet med utanförskapet.

Det hävdas ofta att "Sverige behöver en Nato-debatt". Det är sant i trivial bemärkelse, men det döljer viktigare konstateranden. Dels är det svårt att förstå vad en Nato-debatt egentligen skulle handla om utan att skapa förvirring kring doktrinen, eftersom de politiska partierna har skrivit under på att man är villiga att ge och ta emot hjälp också vad gäller militära resurser. Dels är uppmaningen till debatt en förtäckt vädjan om medlemskap. I god svensk anda är det någon annan som ska skapa dålig stämning genom att utmana den egna självbilden. Det är nämligen i grunden vad det handlar om: en dysfunktionell identitet. Inte minst Socialdemokratin är fast i en identitetsfälla som vid ett regeringsövertagande sannolikt leder till ett återupptagande av dubbelpolitiken med anor från det kalla kriget. Kanske är vi redan där. Att ytterkanterna i svensk politik befinner sig på en annan planet i den här frågan, gör en sådan prognos än troligare.

Den näst viktigaste frågan gäller budgeten för det militära försvaret. På denna punkt har de politiska partierna uppvisat förmåga att svamla. Redan på Folk och Försvars rikskonferens i januari 2014 var det tydligt att flertalet partiledare inte hade något emot att med allvarlig uppsyn leverera en serie luftpastejer om förstärkningar och förbättringar, inför en allt mer förundrad publik. Alla detaljer skulle uppenbara sig i Försvarsberedningen. När det så småningom visade sig att det började anas en konfliktdimension i försvarspolitik, där regeringen kunde försöka utmåla det röd-gröna regeringsalternativet som oseriöst, så verkade behovet av en sammanhållen process i Försvarsberedningen som bortblåst. I något som liknade en politisk gryningsråd på oppositionen kastades budgeten in i förhandlingsspelet. Socialdemokraterna svarade med ett realpolitiskt motdrag, vilket ledde till att insatserna i förhandlingsspelet höjdes. Det är svårt att undgå konstaterandet att processen i Försvarsberedningen egentligen handlar om en mängd andra frågor än just försvarets framtid.

Med andra ord: de budgetalternativ som just nu ligger på bordet kan inte hantera det militära försvarets framtidsutmaningar. Läsaren kan vända sig till närmsta bloggare för att förstå hur vanlig denna bedömning är i en försvarsintresserad krets. Men detta konstaterande måste hela tiden ställas mot en realistisk bild av de politiska förutsättningarna för mogna västerländska demokratier, snarare än en klagomur full av försvarspolitiska bönelappar. Tanken att en massiv upprustningssekvens stundar, vilken på ett avgörande sätt skulle lyfta försvarsbudgetarnas andel av ekonomierna, är sannolikt mer förhoppning än bedömning.

Den sammantagna konsekvensen för Sveriges militära försvarsförmåga är negativ. Det är fullt tänkbart att en försvarsorganisation som numera ofta fungerar efter principen om "en enhet av varje", försvinner som sammanhängande system inom ett decennium. Man kan dock tänka sig att allt fler mindre

länder, däribland Sverige nått en omslagspunkt där man kommer att ge upp sina ambitioner att följa teknikutvecklingen och istället förlitar sig mer på "kvalitet genom kvantitet". I det perspektivet förefaller den starka svenska försvarsindustrin att vara en gåva med inneboende problem. Ett tredje alternativ skulle innebära en sorts "strategiskt stålbad", där varje vapengren bara har kvar ett eller ett par kvalificerade system vilka sammantaget kan utgöra delar i ett tröskelförsvar, vilket åter skulle fokusera på avskräckning i närområdet. Men det är viktigt att notera att ett strategiskt stålbad förutsätter en strategisk analys, inte bara djärva prioriteringar.

” Den sammantagna konsekvensen för Sveriges militära försvarsförmåga är negativ.

Det finns anledning att vara pessimistisk över hur "strategiskt" nästa försvarsbeslut kommer att utformas. Det handlar inte bara om att de politiska partierna har dåliga meriter på området sedan tidigare. Ett avgörande problem är att alla politiska partier i grunden behåller ett nationellt narrativ. I stora drag tänker man sig fortfarande försvar som en grunduppgift för staten,

vilken bör axla ett ansvar att hålla sig med full uppsättning av relevanta kapaciteter. Att inte kunna klara försvaret som grunduppgift är med andra ord ett svek mot samhällskontraktet mellan individ och stat. Men det innebär att försvarsfrågan möjligen är politiskt felställd: det handlar nämligen inte bara om vilket försvar vi skall ha, utan om vad nationellt försvar är för något i det 21:a århundradet.

Så ser läget ut. Europa befinner sig i en politisk situation som liknar mellankrigstidens reträtt för liberala värden. USA kan inte fungera som stationerad garant för säkerheten på kontinenten, och Ryssland uppträder allt mer öppet som en utmanare av den västliga hegemonin. I Sverige saknas vilja till Nato-medlemskap, ökningar av försvarsbudgeten och en framåtblickande diskussion om det nationella försvarets samtida innebörd.

Magnus Christiansson är doktorand vid Försvarshögskolan.

Efter försvarsberedningen – vad händer nu?

Den stora frågan inför valet är om Sverige verkligen kommer att få ett starkare försvar. Vid ett regeringsskifte är Miljöpartiet det osäkra kortet.

Eva Haldén

Foto: Jimmy Croona Combat Camera/Försvarsmakten.

Den 15 maj överlämnade Försvarsberedningen sin rapport, med undertiteln "Starkare försvar för en osäker tid", till regeringen. Beredningen fick förlängd tid för sitt arbete pga händelseutvecklingen i Ukraina och det ryska agerandet. Å ena sidan deklarerar att "försvarsberedningen är enig om huvuddragen i rapporten", men å andra sidan redovisas något av ett rekord i avvikande uppfattningar – sammanlagt sju stycken. (I den sjunde riktas S, Mp och V kritik mot regeringens separata utspel under arbetets gång.) Bland dessa avvikande uppfattningar återfinns både företrädare för oppositionen och regeringspartierna och frågan som behöver ställas är i vilken grad dessa påverkar möjligheten till en bred framtida uppgörelse om försvaret efter det stundande riksdagsvalet.

Den stora oenigheten går mellan regeringen och socialdemokraterna och det handlar om ekonomi. Social-

demokraterna nöjer sig med att konstatera att ytterligare ekonomiskt tillskott är nödvändigt och då redan från innevarande år. Situationen påminner om den i början på försvarsreformen 1999/2000, men då var rollerna ombytta. Då var det moderater i opposition som ställde sig bakom inriktningen, samtidigt som man krävde högre anslagsnivåer.

” Den stora oenigheten går mellan regeringen och socialdemokraterna och det handlar om ekonomi.

Miljöpartiet säger däremot nej till flera av de föreslagna materielprojekten, exempelvis ökningen av antalet JAS 39 E, liksom fler ubåtar. Miljöpartiet är dessutom missnöjda med den redovisade hotbilden och anser att säkerhetsintressena bör breddas till att bl a omfatta

utmaningarna med klimatanpassningen.

Vänsterpartiet prioriterar frågan om att införa ett nytt värnpliktssystem, där värnpliktiga på sikt ska ersättas av delvis anställda soldater. Det viktigaste skälet är att värna folkförankringen av försvaret. Vänsterpartiet anser även att anslagsnivåerna kommer att behöva höjas, både vad gäller förbandsverksamhet och materielanskaffning, men anser att det krävs mer och bredare analys innan någon exakt nivå kan beslutas.

Både Folkpartiet och Kristdemokraterna för fram Nato-frågan som den viktigaste, men med lite olika perspektiv. Folkpartiet är, som alltid, helt tydligt med att medlemskap är målet, i kombination med ett starkt eget försvar – ett både och.

Kristdemokraterna anser att beredningen borde ha diskuterat ett medlemskap i Nato och föreslår tillsättandet av en parlamentarisk utredning om för- och nackdelar med ett sådant.

Sverigedemokraterna kräver ett avsevärt större försvar med rejält höjda försvarsanslag (2 procent) och föreslår mer av det mesta, exempelvis 100 JAS Gripen E och 8 ubåtar. Partiet vill också återaktivera värnplikten, där mellan 10 000 – 30 000 kan tas ut till tjänstgöring varje år, i kombination med en avveckling av systemet med delvis anställda soldater.

Den stora frågan är om vi verkligen kommer att få ett starkare försvar. Vid ett regeringsskifte är Miljöpartiet det osäkra kortet. I andra sammanhang har ju partiet deklarerat att anslagen bör reduceras.

Eva Haldén är seniorlektor vid Försvarshögskolan.

I Alliansens Sverige

Du som är medlem i Allmänna Försvarsföreningen erbjuds köpa Svenska Dagbladets mångårige ledarskribent Claes Arvidssons bok *Från Högfors till Maramö* för 175 kr inkl moms och frakt mot i vanliga bokhandeln ca 280 kr.

Boken beställs genom att skicka ett mail till order@ekerlids.com och uppge namn och adress och skriva Från Högfors till Maramö specialpris.

Ekerlids Förlag
www.ekerlids.com

Maskerad person i vägspärr.
Foto: Estniska Försvarsmakten.

Med OSSE- inspektörer i Ukraina

*President Putin erkände någon vecka efter vårt besök att ryska styrkor hade deltagit i övertagandet av Krim. Det visste vi redan, skriver **Jan Almgård**.*

Sedan en tid pågår i Ukraina något som måste betraktas som inbördeskrig. Situationen är mycket allvarlig. I början av mars 2014 var läget mer oklart.

Sent på kvällen den 3 mars blev jag uppringd av överstelöjtnant Thomas Möller från Högkvarterets rustningskontrollavdelning. Jag fick förfrågan att tillsammans med honom åka till Ukraina drygt ett dygn senare i syfte att ingå i en flernationell inspektionsgrupp från OSSE. Ankomstpunkt var Odessa varefter observatörskontingenten bestående av drygt 40 observatörer

från 25 länder fortsatte mot Krim i två turistbussar.

Att få tillträde till Krim visade sig svårare än vad vi hade trott. Efter som jag pratar ryska fick jag ingå i ett litet förhandlingsteam bestående av tre personer som fick förhandla vid posteringar som de s k Krim s självförsvarsstyrkor hade upprättat.

RYSSAR PÅ KRIM

Vid närmare studier av terrängen i anslutning till dessa posteringar var det ganska uppenbart att ryska styrkor var på plats. Utrustning och fordon, däribland stridsfordon med

För fred i Ukraina.
Foto: Litauiska Försvarsmakten.

ryska beteckningar var synliga för oss vid olika tillfällen.

På plats fanns även olika halvmilitära grupper samt f d poliser i det beryktade ukrainska specialpolisförbandet Berkut. Några av dessa f d Berkutpoliser berättade för mig att de hade tjänstgjort i Kosovo tillsammans med svenska styrkor i samband med oroligheterna i Caglavica 2004. Många av männen i uniform bar de absolut senaste modellerna av bl a ryska stridsvästar, gruppradioapparater och ljuddämpare till handeldvapen.

President Putin erkände någon vecka efter vårt besök att ryska styrkor hade deltagit i övertagandet av Krim, men det var tydligt för oss observatörer att ryssarna var på plats. Exempelvis observerade vi flera ryska stridsfordon, däribland dokumenterat en BTR-80 med en flytkudde samt luftintagsrör med målade ryska beteckningar som tidigare i andra sammanhang har varit synliga på motsvarande ryska stridsfordon vid marininfanteriförband.

Ibland möttes vi av personal som var lugn och avvaktande men vid andra tillfällen konfronterades vi med hot och osäkrade vapen som riktades mot oss. Vid ett tillfälle förekom till och med skottlossning vid en vägspärr.

Efter en vecka styrdes vår verksamhet om mot östra Ukraina. De ukrainska myndigheterna kunde vid detta tillfälle inte påvisa någon speciell militär verksamhet förutom den egna ukrainska armén. Vi fick möjlighet att besöka enorma fordons- och handeldvapendepåer.

Vid ett stridsfordonsförråd ca 10 mil norr om Donetsk fanns över 900 stridsfordon tillgängliga, däribland över 250 stridsvagnar. En flygbas, en mekaniserad brigad under övning, gränspostering på

Förhandling vid vägspärr. Foto: Estniska Försvarsmakten.

Vägspärr för Krims självförsvarsstyrkor. Foto: Italienska Försvarsmakten.

Ukrainska armén övar i anslutning till Charkiv. Foto: Jan Almgård.

gränsen till Ryssland samt ett förband vid inrikestrupperna besöktes i den östra regionens största stad Charkiv.

MÖTE MED UTRIKESMINISTERN

I samband med mellanlandning i Warszawa på väg hem till Sverige träffade jag den ukrainska utrikesministern Andrii Deshchysia. Kanske fick jag hans blickar på mig eftersom jag bar uniform. Han kom fram, presenterade sig och lämnade över sitt visitkort. Vi pratade i ca 20 minuter om situationen i Ukraina. Han frågade vad jag hade för rekommendation till den ukrainska regeringen.

Jag förklarade att det sannolikt inte låg i min uppgift att vara rådgivare till den ukrainska regeringen – och dessutom informerade jag honom om att jag till vardags är plutonchef i den svenska Försvarsmakten. Men jag svarade i alla fall att språklagarna borde ändras. Han höll med men kommenterade att den politiska situationen är komplicerad. Vi skiljdes åt när han sprang vidare mot sitt flygplan till Bryssel.

Jan Almgård är kapten vid Ledningsregementet.

Maskerad personal. De orange vantarna återkommer på flera ställen. Foto: Estniska Försvarsmakten.

USA dra

Foto: U.S. Army photo by Sgt. Javier Amador.

Reduceringar av USA:s försvar för politisk vilja är det en indikation på Mats Johansson.

När Leon Panetta 2011 som försvarsminister efter Robert Gates inledde president Obamas bantning av den amerikanska försvarsbudgeten skedde det med ett uttalat fokus på nya utmaningar i Asien. Budskapet till europeiska besökare i Washington var tydligt; om inte ni tänker betala för ert försvar, så inte kommer amerikanska skattebetalare att vilja göra det.

Det skedde i ett annat stämningsläge än dagens. Isolationismen ligger alltid på lur i den amerikanska opinionen; särskilt i tider av ekonomisk nedgång kan den exploateras i väljargrupper där insikterna

Analys och debatt

budget för 2015 var budskapet fortsatt reduktion. Nya högteknologiska förmågor ska utvecklas men baser stängas, flyg och fartyg malpåsas, vapenprogram skrotas och förmåner prutas. Smalare men vassare, alltså, för en militär basbudget strax under 500 miljarder dollar per år.

Fast nu är det mellanvalsår, som sällan går i presidentens riktning. Resultatet återstår att se när kvarnarna på Capitol Hill malt färdigt och väljarna sagt sitt i november.

USA – RYSSLAND

Sådana demokratiproblem har inte Vladimir Putin. Oppositionen är tystad. Hans tredje krig efter Tjetjenien II och invasionen i Georgien rullar vidare för att återställa imperiet och skapa en ny världsordning, åtminstone i vår världsdel.

USA har från toppåret 2011 gått från försvarsutgifter på 711 miljarder USD till 640 för 2013 (enligt Sipri) och under 600 under 2014. Ryssland ökade 2011-13 från 70 miljarder USD till 88, mer än en tredubbling under Putins tid.

USA satsar nu mer på socialförsäkring och sjukvård än den fria världens försvar. Ryssland fortsätter styrkeuppbyggnaden i och kring vårt närområde och har nu passerat USA i andel av BNI till militära utgifter: 4,1 procent mot 3,8.

EN NY FRAMTID

Pengar är inte allt. Hur och var de används spelar också roll. Men som uttryck för politisk vilja säger prioriteringarna något om styrkebalansen, kanske inte idag men för framtiden. En ny sådan är här, efter Ukraina.

Mats Johansson är ordförande i tankesmedjan Frivärld och riksdagsledamot (M).

ner på försvaret

*kostnader kontrasterar mot ökande i Ryssland. Som uttrycker
ion på hur den framtida styrkebalansen kan ändras, skriver*

om USA:s internationella beroende är begränsade, och tilltron till det egna vapeninnehavet obegränsad.

Panetta-planen skissade en nedskärning på 500 miljarder dollar över tio år. Det kunde motiveras med behovet av "modernisering": mindre armé, skrotning av föråldrad materiel och uppskjuten vapenutveckling. I kalkylen låg lägre kostnader efter avslut i Irak och Afghanistan. Förnyelse ingick i form av fler specialförband och nya förmågor.

En ledande kritiker, senatoren John McCain, varnade för förhastade slutsatser om minskade behov. Att

använda försvarsbudgeten som budgetregulator kunde visa sig ödesdigert, om läget snabbt ändrades.

NY FÄRDRIKTNING

Det där är historia nu. Budget- och skuldkrisen har tvingat fram sparbeslut under tilltagande oenighet i kongressen och en försvagad presidentmakt. Det senare har bromsat effekterna, som vanligt när kohandel med lokala intressen och branschlobbying utbryter, men färdriktningen talar ett tydligt språk.

När nye försvarsministern Chuck Hagel för några månader sedan presenterade förslaget till försvars-

Den amerikanska marina närvaron i regionen är påtaglig. Foto: US Navy photo by Mass Communications Specialist 3 rd Class Kyle D Gahlau.

Konflikter runt den koreanska halvön

*Omvälvningar i Nordkorea kan bli den tändande gnistan till en större konflikt. Det skulle kunna påverka hela regionen och omvärlden i övrigt, skriver **Ingolf Kiesow**.*

Sedan Korea-kriget avslutades med ett stilleståndsavtal 1953 har den koreanska halvön varit uppdelad i Sydkorea och Nordkorea.

Båda länderna vill ha en återförening, men båda vill bara göra den på sina egna villkor och vill få kontroll över det enade landet.

Det finns fortfarande inte något fredsavtal mellan Nordkorea och de länder som kämpade med USA under FN:s befäl för att stoppa det

nordkoreanska anfallet 1950. USA har ett försvarsavtal med Sydkorea och har 28 500 man stationerade i landet, medan Kina har inte har några militära styrkor i Nordkorea.

Sydkorea är överlägset ifråga om konventionell beväpning, särskilt flyg, medan Nordkorea är numerärt överlägser. Ett stort antal långskjutande artilleripjäser och raketer kan nå tätorter i Sydkorea, särskilt huvudstaden Seoul. Nordkorea har aldrig hotat sydsidan med kärnvapen, men däremot både USA:s styrkor i Japan, på Guam och Hawaii. Nordkorea är nära att lyckas ta fram ett eget fungerande kärnvapen och missiler, som kan nå det amerikanska fastlandet.

ALLIANSER OCH LÖSA FÖRBUND

Sovjetunionen deltog inte öppet i Korea-kriget, men var inte heller neutralt och fortsatte att stödja Nordkorea med vapen och livsmedel ända till slutet av det kalla kriget. Kina har däremot fortsatt att stödja Nordkorea med vapen tills helt nyligen. Kina fortsätter också att leverera livsmedel på förmånliga villkor, eftersom Nordkorea fortfarande inte klarar att försörja sin befolkning med egen produktion. Det är osäkert om Ryssland skulle bli indraget, om det utbröt krig på den koreanska halvön. Däremot är det ganska sannolikt att Kina skulle stödja Nordkorea.

Också med Japan har USA ett försvarsavtal och har alltsedan det andra världskriget 38 000 man stationerade där. USA har också gjort utfästelser om ett "kärnvapenparaply" över Japan.

Japan kräver att få tillbaka ett antal öar i norr från Ryssland och har sedan andra världskriget inte något fredsavtal med detta land.

NORDKOREAS OFÖRUTSÄGBARHET

Både kärnvapenfaktorn och det

ömsesidiga ekonomiska beroendet av handeln gör att USA och Kina att inte vill gå i krig med varandra. Båda vill lösa sina motsättningar med fredliga medel. USA accepterade 2003 på inbjudan av Kina att delta i de så kallade sexnationers-samtalen om situationen på den koreanska halvön mellan Kina, USA, Nordkorea, Sydkorea, Japan och Ryssland. Det skedde sedan Nordkorea hade lämnat icke-spridningsavtalet och de båda Korea hade börjat samtala om avspänning. I Nordkorea pågick samtidigt en period av viss ekonomisk liberalisering. Kina och USA ville ta vara på möjligheten att åstadkomma en avveckling av Nordkoreas kärnvapenprogram, och Kina vill öka sitt eget inflytande.

Kärnvapenfaktorn och det ömsesidiga ekonomiska beroendet får USA och Kina att inte vilja gå i krig med varandra.

År 2005 avbröt Nordkorea plötsligt den ekonomiska liberaliseringen och i stället inleddes kärnvapenprov och missiltester. Ett sydkoreanskt fartyg sänktes och artilleri besköt sydkoreanska byar från norr. Nordkorea meddelade att man inte mera skulle delta i förhandlingarna, och de har inte återupptagits.

Det förekommer hungersnöd i vissa delar av landet, trots att jordbruksproduktionen är så stor att den borde räcka till för att försörja nästan alla nordkoreaner. Plötsliga omvälvningar i Nordkorea skulle kunna bli en tändande gnista till en större konflikt. Motsatsen kan

också bli fallet; Tvister mellan grannländer kan dra in de båda Korea.

GAMLA OCH NYGAMLA TVISTER

Kina gör anspråk på Taiwan. USA har inte något försvarsavtal med Taiwan men stöder landet sedan länge. USA anser sedan Korea-kriget att vattnen mellan Kina och Taiwan är internationella farvatten, vilket inte accepteras av Kina. Australien är beroende av fri sjöfart i området, stöder den amerikanska uppfattningen och har ett försvarsavtal med USA. Australien har också accepterat att ta emot amerikanska trupper och radaranläggningar.

Kina gör anspråk på en rad obebodda öar, som andra länder kring det Sydkinesiska havet, bl a Japan, Vietnam och Filippinerna, anser höra till dem. Alltsedan dessa länder anslöt sig till FN:s nya havsrättskonvention 1990, har de angivit öarna som utgångspunkter för beräkningen av ekonomiska zoner i havet, där det kan finnas olja och naturgas. Kina försummade då att deklarerat motsvarande konkurrerande anspråk och inkom först i efterhand med dessa. Kina använder nu hot om vapenmakt för att tvinga bort grannländerna. Särskilt mellan Japan och Kina har detta blivit ett allvarligt problem. Även Indonesien, Brunei och Malaysia har gränsdragningsproblem med Kina i havet.

Både Filippinerna och Japan söker få stöd av USA, vilket de också får i viss utsträckning. USA har bl a ingått ett försvarsavtal med Filippinerna, som ger den amerikanska flottan tillträde till den filippinska arkipelagen och rätt att bygga baser där. President Obama har också deklarerat att de öar som Kina kräver av Japan kommer att försvaras av USA.

Kina har sedan början av millenniet skaffat offensiva vapen som kan användas vid en invasion av Taiwan eller ockupation av omtvistade öar. I november 2013 sändes kärnvapenbärande strategiska ubåtar ut på patrullering samtidigt som en marin styrka med Kinas första hangarfartyg löpte ut mellan de omtvistade öarna för övningar i Stilla havet norr om Japan.

KINA UPPTÄDER MER BESTÄMT

Kinas uppträdande har blivit mera utmanande i samband med upprättande av en så kallad "Air Defense Identification Zone" (ADIZ) under år 2013. Den innebär att alla flygplan åläggs att rapportera sin avsikt till kinesiska myndigheter innan de flyger in i zonen. Den om-

fattar områden kring öar, som hävdas av både Japan och Sydkorea. Kina förbehåller sig dessutom rätten att vägra tillstånd och tar sig därmed friheten till en kontroll som inte erkänns av USA, Japan, Taiwan eller Sydkorea, vilkas stridsflyg dagligen flyger genom zonen utan föranmälan. Skulle de möta kinesiskt stridsflyg skulle en riskabel situation kunna uppstå. Zonen har fördömts av både USA, Japan, Australien, Taiwan, Sydkorea, ASEAN-länderna och EU.

KINA MÖTS MED MOTÅTGÄRDER

USA och Japan hade hösten 2013 en stor marin- och landstigningsövning, där man skulle ta tillbaka en ö som hade "ockuperats av en fiendlig makt". Därvid placerades missiler för fartygsbekämpning ut

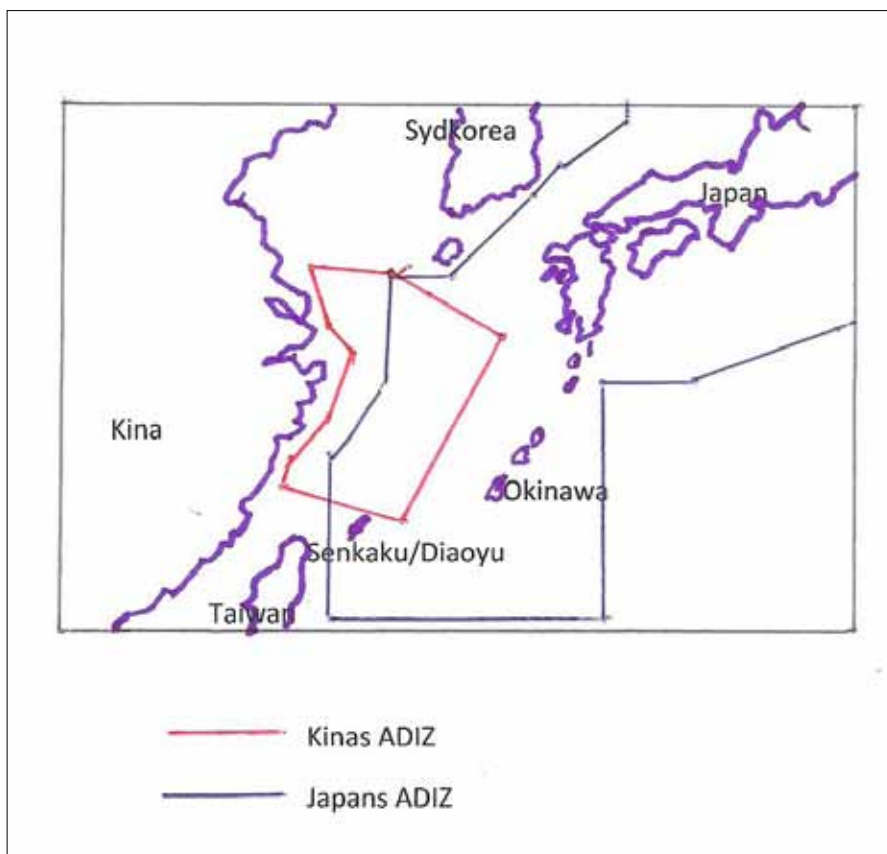
på japanska öar på ett sätt som skulle kunna hindra den kinesiska flottan från att löpa ut i Stilla havet utanför Taiwan.

Mot bakgrund av både det nordkoreanska missilhotet och Kinas hot om vapenmakt i tvisterna om öarna har USA nyligen också lyckats att förena Japan och Sydkorea i ett radarsamarbete för detektering av missiler från Nordkorea (och Kina), trots den misstro som finns mellan Sydkorea och Japan. Det samarbetet uppfattar Kina som riktat mot sig och kritiserar det för att vara ett led i amerikanska försök till strategisk inringning – vilket inte är helt obefogat.

Tillkomsten av ett användbart nordkoreanskt kärnvapen innebär nya risker. Kinas upprättande av en ADIZ är exempel på att det växer fram nya risker i det koreanska grannskapet liksom USA:s försvarsavtal med Filippinerna och det amerikanska åtagandet att försvara de mellan Kina och Japan omtvistade öarna.

Hur Ryssland skulle ställa sig i en konflikt kan påverka relationerna till EU. Europa har visserligen inte några egna direkta intressen i Asien sedan de sista kolonierna avvecklades i Hong Kong och Macau, men inom ramen för den så kallade transatlantiska länken är Europa nära förbundet med USA. För svensk del kan till exempel Rysslands ställningstagande i en konflikt på den koreanska halvön – eller för den delen i Syd kinesiska havet eller/och Öst kinesiska havet – få betydelse för vår militära situation, trots att vi inte är medlemmar av Nato.

Ingolf Kiesow är ambassadör.

Kinas "Air Defense Identification Zone" (ADIZ) ökar risken för svårkontrollerade händelseutvecklingar i regionen. Kartbild: Ingolf Kiesow.

Foto: Niclas Gustafsson, Combat Camera/Försvarmakten.

Hur skriver man av en stridsvagn?

Statens krav på effektivisering är lättare att uppnå i offentlig verksamhet än i Försvarmakten, skriver Ulf Schylt.

Att Försvarmakten, liksom alla myndigheter, ska följa god förvaltningsrutin och ha en effektiv användning av tilldelade resurser är självklart, oavsett åsikter om försvarets i övrigt.

Det är dock inte säkert att de förvaltningsprinciper som vanligen gäller för statlig verksamhet alltid fungerar lika bra för militär verksamhet. Då finns en fara att de istället bidrar till misshushållning och onödig kapitalförstöring. Det

finns skäl att misstänka att så kan vara fallet.

Denna artikel är inte ett politiskt utspel. Det handlar istället om att försöka spåra roten till underliggande problem, som oavsett vad försvarsdebatten idag handlar om, rimligen borde vara intressant att identifiera och diskutera.

OMÖJLIGA SPARKRAV

Statens utgifter bestäms i absoluta tal. Höjning av anslagen är från år

sker inte med automatik. I regeringens förslag till statsbudget görs en årlig uppräknings, men inte med det fulla beloppet för att följa konsumentprisindex eller andra normerande sätt att beräkna kostnadsökningar.

Skälet är en princip som tjänat Sverige väl och fungerar som ett "effektiviseringsbeting" som i princip all statlig verksamhet underkastas och bidrar till att hålla statsfinanserna under kontroll. Det har

*Försvarets hyreskostnader uppgår till totalt till ca. 2,6 miljarder, eller nästan 6 procent av försvarsbudgeten.
Foto: Jörgen Welter Försvarsmakten.*

betytt att Sverige bibehållit en hög effektivitet i offentlig verksamhet.

Principen kräver dock att verksamheten har möjlighet att genomföra kontinuerliga effektiviseringar. I praktiken innebär det att myndigheten måste kunna genomföra omorganisationer och personalneddragningar, för att hålla balans mellan intäkter och utgifter.

Försvarets möjligheter att göra det, är begränsade. Det betyder inte att det inte sker förbättringar och att införandet av ny materiel, nya sätt att uppträda m m inte bidrar till ökad effektivitet. Resultatet av ökad effektivitet i militär verksamhet leder däremot i regel till ökade krav. Det vi kan göra, kan i regel också en potentiell agressor göra.

I den mån det sker anpassningar, sker det i regel genom politiska beslut och stötvist. Något som ligger helt utanför den dagliga verksamheten och med begränsad möjlig-

het för Försvarsmakten att genomföra på egen hand.

Således hotar effektiviseringsbetinget att långsiktigt urholka finansieringen av det försvar som beslutats. Så länge personalramen är låst, både uppåt och nedåt, riskerar effektiviseringsbetinget att få motsatt effekt mot avsett – den håller igen utrymmet för löneökningar och kräver omorganisationer och omprioriteringar som inte är motiverade av militära skäl utan för att försöka behålla den fastställda personalstyrkan. Istället är det annat som får prioriteras bort.

PÅ FEL STÄLLEN OCH FÖR DYRA

Försvaret har ett arv av regements- och andra etablissemang. Dessa kan idag ha mindre lämplig placering och bestå av delvis åldersdigna och föga lämpliga lokaler. Inte sällan dyra att underhålla och värma upp.

Även om en förbandschef har större

möjligheter att anpassa lokal användningen än personalstorleken, ger detta dålig utdelning. Kostnaden minskar något, om byggnaden står oanvänd med minimalt underhåll. Men de kostnader det ändå medför måste Fortifikationsverket, enligt dess uppdrag, ändå ta ut full täckning för. Det betyder att den påförs totalkostnaden för regementets hyra av övriga byggnader.

Det gäller även den kapitalavkastning på fastighetsbeståndet, som ingår i Fortifikationsverkets uppdrag att leverera. Försvarsmaktens incitament att minska lokalanvändningen motverkas alltså av Fortifikationsverkets nuvarande uppdrag.

En sund fastighetsförvaltning för försvarets verksamhet borde naturligtvis uppmuntra till flexibilitet och aktivt fastighetsförvaltande. Utredningen "Försvarsfastigheter i framtiden" kom fram till ett marknadsvärde som var nästan 20 milj-

arder högre än det värde Fortifikationsverket idag har bokfört.

Om det uppskattade marknadsvärdet ligger nästan 20 miljarder över det bokförda fastighetsvärden, borde detta ses som en enorm potential att realisera. Försvarets hyreskostnader uppgår till totalt till ca 2,6 miljarder, eller nästan 6 procent av försvarsbudgeten.

Så som förvaltningen nu är organiserad, tvingas Försvarsmakten att mer eller mindre betrakta etablerade områden som en förlorad kostnad. Det handlar om att på marginalen minimera kommande utgifter. Det saknas helt instrument för att till exempel överväga att flytta ett regementsområde till en ny plats, utan att helt byta förläggningssort.

En sådan åtgärd skulle sträcka sig över många år och därför sannolikt inte kunna räknas hem under en budgetperiod. Men kostnadsbesparingarna, minskade transporter, minskade uppvärmningskostnader och för modern verksamhet mer ändamålsenliga lokaler, skulle på sikt kunna göra det lönsamt. Mark av förhållandevis högt exploateringsvärde i eller nära annan tätortsbebyggelse skulle kunna bytas mot mark av lägre värde.

Det är ett av områdena där försvaret skiljer sig stort från annan statlig verksamhet. De utredningar som gjorts och de omläggningar av statens fastighetsförvaltning som gjorts i ett par steg sedan 1990-talet, har inte tagit hänsyn till detta.

BESVÄRLIGA AVSKRIVNINGAR

Materiel utgör en stor och central del både budgetmässigt och verksamhetsmässigt. Det borde ställa mycket stora krav på en aktiv och god förvaltning. Dock finns flagrant exempel på att fullt fungerande system har avvecklats – för att kort tid senare ersättas av nya,

modernare och avsevärt dyrare system, där skillnaden i förmåga inte motiverar en så stor kostnad. Och ibland har försvarsförmåga fått offras.

Ett företag har att hålla sig till vissa principer för att hantera kapital. Det ska värderas korrekt. Värdet av investerat kapital skrivs ned efter i förväg fastställda principer. Om ett företag skulle göra sig av med materiel som köpts in till avsevärd kostnad efter bara halva den livslängd som beräknats vid inköpet, skulle många frågor ställas.

Av olika skäl kan inte staten tillämpa exakt detta system. Investeringar här sker inte efter samma principer som hos företag då statskapital fungerar på ett annat sätt än privat kapital. Dessvärre så innebär det att den förlust som en förtida avveckling ändå ytterst innebär, inte alls prissätts med dagens regler.

Tvärtom. Kostnaden för att drifta och underhålla ett system som antas representera värdet noll kronor, kan bara ses som en kassamässig utgift. Det leder till att kostnadsjämförelser som bortser från kapitalaspekten enbart kommer att representera kassaflöden. Värdet och nyttan av nyanskaffningar kommer därför alltid att överdrivas, jämfört med att underhålla och fullfölja investeringar i befintliga system.

ATT INTE BETALA KOSTAR

Värderingen bör också omfatta systemen som helhet. Risker är annars stor att tillfälliga besparingar eller uteblivna nyinvesteringar i system eller delsystem, gör att nyttan i systemet som helhet minskar eller försvinner helt.

Det finns ett otal exempel på hur investeringar som inte fullföljts inneburit att vissa delsystem inte längre är kompatibla (t ex robot 75 till JAS Gripen) och därför inte kan användas eller till att planerade

uppgraderingar eller renoveringar skjuts på framtiden, på ett sätt som minskar användbarheten.

Gemensamt är att helhetssyn saknas. Systemoperabilitet och kapitalvärden mäts inte. De blir då alltför lätta att bortse från i besluten. En mindre besparing i ett delsystem, kan ge upphov till att det många gånger dyrare "systemet av system" inte ger den tänkta effekten inom sitt användningsområde.

Således hotar effektiviseringsbetinget att långsiktigt urholka finansieringen av det försvar som beslutats.

DEMOTIVATION

Det samlade intrycket är att Försvarsmaktens särprägel i hög grad bidrar till dessa tillkortakommanden, som annars inte är lika märkbara i övrig offentlig verksamhet. Att komma tillrätta med dessa problem borde vara en fråga bortom partipolitik och bortom motsättningar mellan olika professioner och "skrån" inom försvaret eller politiken.

Ytterst handlar det ju om att ta tillvara skattebetalarnas pengar på bästa sätt och samtidigt leverera maximal försvarseffekt för de pengar som spenderats.

Ulf Schyldt är politisk sekreterare och försvarspolitisk handläggare på Folkpartiets riksdagskansli.

Foto: Joakim Elovsson,
Försvarsmakten

Norden bidde en tumme

*Det nordiska försvarssamarbetet prisas högt för dess möjligheter. Verkligheten avviker markant från de politiska högtidstalen, skriver **Magnus Petersson**.*

NORDEFECO, Nordic Defence Cooperation, är ett nordiskt försvarspolitiskt projekt som vid en första anblick har väldigt goda förutsättningar att bli lyckat. "Alla" tycker om det, också medborgarna, det finns ekonomiska, tekniska och operativa vinster i det och det har potential att öka vår säkerhet.

Ändå har NORDEFECO inte gått så särskilt bra och strax före jul 2012 briserade två bomber nästan samtidigt. Under en och samma vecka stoppades de två största och viktigaste gemensamma norsk-svenska materielprojekten – artillerisystemet Archer och upphandlingen av tunga lastbilar – som just var tänkta att ge de ekonomiska, tekniska och operativa vinster som samarbetsparterna sade sig eftersträva.

KOSTNADER OCH SAMARBETE

Även om vi inte har bevittnat alla turer kring de båda miljardprojekten ännu, så framstår resultatet

av dem som helt motsatta jämfört med det som var ambitionerna, alltså ökade förluster i stället för ökade vinster på alla områden. Kostnaderna för upphandlingen, systemutvecklingen, och förseningen kvarstår, samtidigt som man inte kunnat påvisa några ekonomiska, tekniska och operativa vinster.

Dessutom har allt detta skapat ett dåligt samarbetsklimat mellan länderna, inte olikt det som blev effekten av Norges val att inte anskaffa JAS-systemet, och rykten har till och med gått om att Norge skulle ta hem de officerare som är stationerade i Sverige och som arbetar i NORDEFECO-projektet. Dessa har dementerats från såväl militärt som politiskt håll, men hela saken kan hittills ändå inte betraktas som något annat än ett stort politiskt, militärt och ekonomiskt fiasko.

Det är förstås både bekvämt och naturligt att förklara den senaste utvecklingen med att Norge nyligen

har fått både en ny regering och en ny militärledning som har en annan inställning till nordiskt samarbete än den förra. Men om man studerar vad NOREFCO faktiskt genererat, jämfört med vad som utlovats, i termer av ekonomiska, tekniska och operativa vinster, så håller inte den förklaringen. I själva verket passar decemberhändelserna mycket väl in i det mönster som framträtt efter det att NORDEFECO etablerades. "Det bidde en tumme", som det heter i den gamla folksagan. Och det har sin förklaring.

POLITISKA REALITETER

Regeringarna, såväl den svenska som den norska, liksom övriga nordiska länders regeringar, kommer alltid att deklarera att nordiskt försvarssamarbete är önskvärt och utlova att det är prioriterat – allt annat vore politiskt oklokt – men så länge man inte har starka gemensamma intressen kommer detta

samarbete inte att prioriteras. De stora ekonomiska, teknologiska och operativa fördelarna, som de båda försvarsheferna Sverre Diesen och Håkan Syrén pekade på redan år 2007, och som sedermera ledde till etableringen av NOREFCO, har visat sig vara för svaga drivkrafter för samarbetet när regeringarna ansett att detta stått i strid med andra, vitalare, intressen.

De nordiska länderna brukar ofta betraktas som "mest lika fall" i jämförande politiska studier av olika typer av politikområden, särskilt välfärdsrelaterade såsom vård, skola och omsorg. De likartade socio-ekonomiska lösningarna och den nordiska samarbetsviljan och -kulturen gjorde också att vi i Norden, långt innan EU var påtänkt, kunde skapa möjligheter för medborgarna att resa, arbeta, handla och leva i stort sett fritt i samtliga nordiska länder.

Men den försvarspolitiska sektorn har inte dessa drag. Den handlar om säkerhet, nationell suveränitet, tillit, resurser, historia o s v och på dessa områden är de fem länderna olikartade, vilket bland annat avspeglas i deras olikartade säkerhets-

politiska vägval. Danmark är både EU- och Nato-medlem, men deltar inte i EU:s försvarssamarbete. Finland och Sverige har EU-medlemskap, men inte Nato-medlemskap, och båda är Nato-partners. Island har Nato-medlemskap, men inte EU-medlemskap. Norge, slutligen, har Nato-medlemskap, men inte EU-medlemskap, och deltar i EU:s försvarssamarbete.

VERKLIGHETEN VERSUS RETORIKEN

Om länderna hade oändliga tillgångar skulle de säkert prioritera det nordiska samarbetet också, men sanningen är att det nordiska samarbetet konkurrerar om tid och resurser i försvarsdepartement och högkvarter där man redan har ont om tid och resurser för sådant som är prioriterat: för Danmarks och Norges del Nato-samarbetet och det bilaterala samarbetet med USA (dessutom prioriterar Norge bevakning av sina tillgångar i sin ekonomiska zon), för Finlands del territorialförsvar och beredskap österut och för Sveriges del allt och därmed ingenting (försvarsindustrin, EU-samarbetet, Nato-samarbetet, det nordiska samarbetet, FN-samarbetet o s v).

I alla länder sägs att det nordiska samarbetet är ett komplement till valda säkerhetspolitiska lösningar och att det ska prioriteras. Senast uttrycktes det av den norska försvarsministern Ine Eriksen Søreide i Stortinget (30 januari 2014): "Det er... bred enighet blant de nordiske landene om at det nordiske samarbeidet ikke er et alternativ til Nato, men et viktig supp-

lement" och vidare att "Det nordiska forsvarssamarbeidet har høy prioritet".

Detta stämmer dock inte. Det nordiska samarbetet är i praktiken en konkurrent till annan viktigare verksamhet och det prioriteras därför inte av någon av regeringarna. Så kan det gå om man råkar gå till fel skräddare. Försvarsheferna Diesen och Syrén skulle ha gjort en marknadsundersökning innan de år 2007 gick till sina regeringar, som snabbt blåste upp frågan och gjorde politiska poänger på den, men som inte var beredda att prioritera den.

ILLA FÖR SVERIGE

Ett verkligt omfattande och förtroendefullt nordiskt försvarspolitiskt samarbete skulle kräva ett nordiskt försvarsförbund eller att Finland och Sverige gick med i Nato. Båda dessa alternativ är helt orealistiska under överskådlig tid och de historiska erfarenheterna talar inte heller för en sådan utveckling. Tvärtom har de försök som gjorts att få till stånd ett närmare nordiskt militärpolitiskt samarbete de senaste 100 åren misslyckats kapitalt.

Tills vidare får vi hanka oss fram, vara glad för det lilla som trots allt kommer ut av NORDEFECO och invänta den dag då de nationella militära kapaciteterna blir så små att det framtvingar nedläggning av hela truppslag och/eller försvarsgrenar i de nordiska länderna. Då kommer frågan att ställas på sin spets.

Mest illa är denna utveckling för Sverige, som utlovar stöd till andra utan att vara garanterad sådant stöd från andra och som samtidigt har ett försvar i så dåligt skick att det inte kan förvara sitt eget territorium i mer än en vecka.

Magnus Petersson är professor i modern historia vid Instituttt for forsvarsstudier i Oslo.

Under den nya norska regeringen och försvarsminister Ine Eriksen Søreide kan ytterligare betoning av samarbetet med USA och Nato väntas. Foto: Torbjørn Kjosvold Forsvarets Mediesenter, Norge.

Säkert samhälle i en föränderlig värld

*Förmågan att hantera olyckor, kriser och krig behöver ständigt anpassas efter förändringar i omvärlden skriver **Maria Wahlberg**.*

Foto: MSB bildbank.

Världen befinner sig i ständig utveckling och förändring. Samhället om tjugo år kommer inte att fungera på samma sätt som samhället vi lever i idag. Troligtvis kommer Sveriges befolkning om tjugo år att ha vuxit med en knapp miljon och bestå av fler äldre. I övrigt är det inte mycket vi med rimlig säkerhet kan säga om framtiden. Det är möjligt att storstadsregionerna fortsätter att växa. En fråga är om vi hinner bygga tillräckligt med bostäder och robust infrastruktur för att möta en snabb befolkningstillväxt i städerna.

FRÅGOR OM FRAMTIDEN

Och kommer den kritiska infrastrukturen att kunna stå emot det väder som klimatförändringarna genererar? Kommer vi att lyckas ställa om till förnybara energikällor utan störningar i energiförsörjningen? Och när det uppstår störningar och kriser, hur ska myndigheterna i framtiden kommunicera med allmänheten? Vilka praktiska kommunikationslösningar kan tänkas finnas och kommer allmänheten att bry sig om och lita på vad myndigheterna säger? Vilka förmågor är det vi behöver i framtiden?

Krisberedskapen har kritiserats för att vara alltför händelsestyrd. Istället för att arbeta förebyggande har verksamheten inriktats mot att hantera den senast inträffade krisen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bedriver därför en långsiktig strategisk analys där vi riktar blicken mot framtiden och de sårbarheter, hot och risker som kan utvecklas på sikt. Förmågan att hantera olyckor, kriser och krig behöver ständigt anpassas efter förändringar i omvärlden. Vi behöver diskutera de utmaningar vi står inför och hur vi behöver utvecklas för att möta dessa och ta vara på de möjligheter som finns.

Att i en komplex värld förutse vad framtiden bär med sig är inte möjligt. För MSB handlar den långsiktiga strategiska analysen inte heller om prognoser och vad som skulle kunna vara mest sannolikt. Istället handlar det om vad som är möjligt. Det handlar om att bättre förstå alternativa utvecklingsvägar och de osäkerheter som präglar framtiden.

SÄKERT ATT DET ÄR OSÄKERT

För att utmana de antaganden som görs om framtiden, och stimulera diskussion om framtidens samhällsskydd och beredskap har MSB tagit fram fem scenarier som ger fem olika bilder av hur Sverige skulle kunna se ut år 2032. Olika typer av utmaningar skildras i de olika scenarierna. I ett scenario har exempelvis antibiotikaresistens utvecklats till ett allvarligt globalt hot mot liv och hälsa. Den utbredda antibiotikaresistensen får inte bara konsekvenser för sjukvårdens förmåga att behandla sjukdom, även andra samhällsviktiga funktioner påverkas, till exempel livsmedelsförsörjning. I ett annat scenario präglas världen och Europas närområden av oro och konflikter och Sveriges beroende av omvärlden vad gäller kritiska produkter som

drivmedel och elektronik utgör ett stort problem. Exakt vilka utmaningar som tas upp är egentligen inte viktigt. Poängen är att vi måste vara beredda på väldigt mycket och väldigt många olika framtider. Vi måste vara beredda på att det som verkar mindre troligt faktiskt inträffar. Det som vi inte hade kunnat föreställa oss sker. Detta visas inte minst av den senaste tidens utveckling i Ukraina.

Scenarierna är ett verktyg i analysen av hur arbetet med samhällsskydd och beredskap behöver utvecklas. MSB använder scenarierna för att bättre förstå hur olika samhällsförändringar kan få konsekvenser för detta arbete. Den riskbild vi möter kan förändras. De händelser vi oroar oss för idag – exempelvis värmeböljor, pandemier, solstormar, cyberhot och terrorism kan komma att bli mer eller mindre sannolika och förändras i karaktär. Helt nya typer av risker kan utvecklas. Även förmågan att hantera kriser kan påverkas av utvecklingen i samhället.

ATT ARBETA UNDER OSÄKERHET

Hur ska vi då inrikta arbetet med samhällsskydd och beredskap när

vi inte kan vara säkra på vad som väntar oss? MSB har i arbetet med de fem scenarierna identifierat tio övergripande utmaningar som arbetet med samhällsskydd och beredskap står inför. Genom att ta oss an dessa utmaningar kan vi skapa ett resilient samhälle som kan stå emot och återhämta sig från olika slags påfrestningar i många olika framtider.

Maria Wahlberg är analytiker vid MSB.

Resurserna för att förebygga och hantera det oväntade är kritiska.
Foto: MSB bildbank.

FAKTA – HUR SKAPA ETT MOTSTÅNDSKRAFTIGT SAMHÄLLE

1. Förlora inte allmänhetens förtroende
2. Ett säkert samhälle kommunicerar
3. Den enskilde individens beredskap är grundläggande
4. Det går att förebygga olyckor mer effektivt
5. Vissa verksamheter måste alltid fungera
6. Informations- och cybersäkerhet angår alla
7. Hantera beroenden av produkter och tjänster från omvärlden
8. Använd existerande resurser på ett bättre sätt
9. Gränsöverskridande utmaningar kräver gränsöverskridande samarbete
10. Utan klimatanpassning blir vi mer sårbara

Läs mer om MSB:s långsiktiga strategiska analys och de fem scenarierna för samhället år 2032 på MSB:s webbplats, www.msb.se

Så går det när officeren blir försvarsbyråkrat

*Den administrativa bördan för personalen i Försvarsmakten har ökat efter införandet av PRIO. För plutoncheferna sker detta på bekostnad av kärnuppgiften, skriver **Stefan Emanuelsson**.*

Försvarsmakten har infört ett system benämnt PRIO för intern styrning och kontroll som har kantats av problem. PRIO började påverka den dagliga verksamheten under 2010. Då överfördes tidsrapportering och tidsredovisning till PRIO. Även funktionerna att beställa tjänsteresor har förts över dit. Dessa funktioner har underlättat de administrativa processerna. Negativt är att i princip hela kortlånesortimenten för den fredsmässiga utbildnings- och administrationsverksamheten avvecklats.

För försörjning av förbrukningsartiklar har införandet inneburit att när behov om förnödenhet uppstår så måste artikeln beställas via PRIO. Leverans sker i bästa fall någon dag senare, givet att inte kundvagnen "fastnar" i datorsystemet.

Avskaffandet av kortlånesystemet leder sannolikt till att enheter på förbanden kommer att ha egna förråd av främst förbrukningsartiklar för att inte verksamheten ska avstanna. Det är omständigt att beställa via PRIO. Administrationskostnaderna ökar då tid måste avsättas för att hantera beställningen i systemet.

Försvarsmakten är inte ett vinstdrivande företag och skulle tjäna på att nyttja ett kortlånesystem enligt tidigare modell. Om medarbetarna vid ett serviceförråd ansvarar för att säkerställa sortimentet, så kan den militära personalen ägna mer tid åt kärnverksamheten.

KRIGARE ELLER ADMINISTRATÖR?
ÖB, har fattat beslut att första linjens chef (FLC) är plutonchefen. Att vara chef i PRIO innebär en attesteringsbehörighet. En pluton

i Försvarsmakten består i snitt av 35 soldater och lika många rader i system PRIO. Plutonchefen skall via PRIO attestera de händelser underställd personal genererar.

Plutonchefsjobbet innebär ytterst att leda soldater i väpnad strid.

Konsekvensen är att stor del av arbetstiden måste läggas på administration i stället för att träna soldater. Humankapitalet förbises. Plutonchefsjobbet innebär att vara ledare för en verksamhet som är unik och som ytterst kan handla om att leda soldater i väpnad strid. Det är fel väg som valts med att lägga omfattande administration hos plutonchefen.

Att leda bland dem som ska ledas är rätt miljö för plutonchefen. Foto: Jimmy Croona Combat Camera/Försvarsmakten.

YRKETS UNIKA KARAKTÄR

Målbilden bör vara att skapa så mycket handlingsutrymme som möjligt för FLC att leda, träna och öva med sin personal. En motiverad åtgärd, skulle vara återinförandet av en administrativ stödfunktion på förbanden. Det skulle innebära att den aktiva tiden för FLC ökar.

Det som förbises är hur mycket administrationen kostar i tid samt hur negativt detta påverkar det som officeren egentligen ska syssla med utifrån sin utbildning kopplat till vad riksdagen beslutat i officersförordningen.

Vid en analys jag låtit göra i samband med ett uppsatsarbete konstateras att på bataljonsnivå kan en person uteslutande arbeta med att attestera och handlägga PRIO för bataljonens soldater. Totalt ökar effekten genom att FLCs admini-

strativa tid minskas och tiden kan istället läggas på det som officersrollen i grunden syftar till.

RÄDSLOR FÖR ATT KRITISERA

Den administrativa bördan för personalen i Försvarsmakten har ökat efter införandet av PRIO och för plutonchefen har den administrativa bördan blivit omfattande. Den kostnad Försvarsmakten trott sig spara genom detta går att ifrågasätta. Allvarigast är att den särkompetens som officeren har gör det direkt olämpligt att använda en stor del av den disponibla arbetstiden till administration.

Genom att ta ett steg tillbaka och återföra en materielservicefunktion så skulle vi kunna korta ledtider, minska transportemissioner och nå mer direkt effekt för verksamheten. Detsamma gäller för återinförandet av ett stöd för att hantera den personaladministration som nu ligger

främst hos FLC, för att möta PRIO systemets krav.

Att låta ett datorsystem få så långtgående effekter på en organisation är allvarligt. Att inte fler mellanchefer inom organisationen låtit sin röst tala i frågan kan bero på rädsla att stöta sig med nivån ovanför. Vilket kan innebära att karriären kan bromsas då sanningen kan vara obehaglig att höra. Ibland måste man våga säga som det är.

Att ta tillbaka den tidigare stödstruktur som fanns och anpassa systemet efter verksamheten är sannolikt klokare än att som det tenderar att vara nu, låta verksamheten anpassas utifrån stödsystemet.

Stefan Emanuelsson är löjtnant vid Ledningsregementet.

Tack och adjö för Marinens musikkår?

Foto: Alexander Karlsson/Combat
Camera/Försvarsmakten.

*Efter ett sparkrav från regeringen på totalt 500 löne-
miljoner i försvaret har frågan om nedläggning av
Marinens musikkår blivit reell. Ett kulturarv riskerar att
försvinna, skriver **Per Lunge**.*

Har den sista trumpetstöten från Marinens musikkår snart ekat färdigt? Sparkniven kan fälla kåren. Men än är inte sista ordet sagt.

När frågan om musikkårens förläggning och möjlig flytt till Stockholm kom upp 2008 blev det seger för Karlskrona. Kåren var kvar i örlogsstaden där den verkat sedan 1680-talet. Men faran var inte över. 2009 planerade Försvarsmakten en kraftig reduktion av antalet musiker i Karlskrona. Seger igen för Karlskrona. Nu står striden het igen.

Efter ett sparkrav från regeringen på 500 lönemiljoner (RB5) har frågan om nedläggning av Marinens musikkår blivit reell. Livgardet är musikkårens hemmaförband som tvingas dra in 100 tjänster

från 2019. Det beslut som kommer, kan innebära att 37 av dessa 100 dras in från musikkåren.

ENSTRÖMTVÅR HÄNDERNA

Debatten har varit intensiv. I riksdagen har försvarsminister Karin Enström vid frågor och interpellationer från främst blekingeriksdagsmän inte försvarat den eventuella nedläggningen. Karin Enström har i stället hänvisat till Försvarsmakten och att det är Försvarsmakten som fattar beslutet.

– Regeringen styr Försvarsmaktens verksamhet genom myndighetens instruktion, regleringsbrevet och enskilda regeringsbeslut, sa Karin Enström i riksdagen 29 januari 2014.

Vårkonsert. Foto: Försvarsmakten.

Riksdagsmännen har anfört den långa traditionen, att ett kulturarv är på väg att försvinna och att försvarsmusiken vilar på två ben, musik till staten och musik till Försvarsmakten. Marinens musikkår är en av de få professionella orkestrar i landet i genren.

– Den svenska försvarsmusiken är internationellt sett liten. I dag rymmer organisationen tre musikkårer. När Försvarsmakten tvingas att spara så ifrågasätts alltid Marinens Musikkår i Karlskrona, sa Agneta Gille (S) vid en interpellationsdebatt 28 november 2013.

SISTA ORDET INTE SAGT

2013 genomförde Marinens musikkår 130 framträdanden i hela landet. 40 av dessa var i Stockholm.

Beslutet som kommer att fattas, och beslutsdatum flyttas framåt, rör inte bara musikkåren utan hur Livgardet ska vara organiserat i

framtiden. Regeringens sparkrav på 500 lönemiljoner läggs till stor del på Livgardet som är ett regemente med stor verksamhet. Anslagen till Försvarsmakten berörs inte som helhet, besparingen är ett led i regeringens strävan att krigsförbanden ska prioriteras.

Nu står striden het igen om Marinens musikkår.

Kalla siffror, 37 av 100 indragna tjänster 2019, styr beslutet. Vilka följder skulle en nedläggning av Marinens musikkår få?

– Det är inte bara vår musikkår som drabbas utan hela den musik som produceras av Försvarsmakten, säger Tomas Hjortenhammar som är chef för Marinens musikkår.

Han menar att i beslutet kan även tjänsten som chef för Försvarsmusiken försvinna.

– Det skulle innebära en kraftig försämring även för de två musikkårer som blir kvar om vi läggs ner.

Tomas Hjortenhammar pekar på Norge.

– Där har man fem musikkårer och värderar kulturen som är svårt att mäta i pengar. Och hur mäter man det monetära värdet då vi spelar vid en begravning för en stupad soldat?

Beslutet skjuts framåt?

– Vi fick ett brev från ÖB i slutet av januari där vi såg att beslutet kommer att fattas nästa år.

Hur ser du på det?

– Positivt, säger Tomas Hjortenhammar.

Per Lunqe är frilansjournalist.

FAKTA – FRAM OCH TILLBAKA OM NEDLÄGGNING

Med sparkrav på Försvarsmakten ingick Marinens musikkår i en utredning 2008 om Försvarsmusikcentrums framtid. Flytt till Stockholm var aktuell.

Men, den 9 december 2008 beslutades att Marinens musikkår fortfarande skulle vara förlagd i Karlskrona.

Hotet om nedläggning fanns kvar. Högkvarteret och dåvarande Försvarsmusikcentrum planerade i början av 2009 att reducera antalet tjänster vid musikkåren i Karlskrona och istället förstärka Arméns musikkår i Stockholm.

14 mars 2013 lade regeringen ett sparbeting på Försvarsmaktens lönekostnader om 500 miljoner kronor från 2019. Återigen blev en nedläggning av Marinens musikkår aktuell, följd av artiklar i riksmedier, Blekingetidningar och etermedier. Frågan debatterades i riksdagen vid interpellationer.

I det förslag som chefen för Livgardet lämnat till Högkvarteret kommer Arméns musikkår och Livgardets dragonmusikkår att utföra musiken vid statsceremonier och högvakten. Kostnaderna reduceras genom att avveckla Marinens musikkår, men det krävs fler musiker i Stockholm för att verksamheten ska fungera.

Vad kommer att ske? Om huvuduppdraget bibehålls, det vill säga spelningar vid statsceremonier och högvakt så kommer troligen Marinens musikkår att avvecklas inom ramen för besparingsförslaget FB5/Org18. Det som kan rädda Marinens musikkår är då alternativ finansiering.

I maj 2014 hade 31000 personer skrivit på en lista för stöd till Marinens musikkår.

Världsmakt i vardande

Indiens nye premiärminister heter Narendra Modi vilket många förutspått och det stod klart den 16 maj. Modi representerar hindunationalistiska Bharatiya Janata Party (BJP) och har ett kontroversiellt förflutet vilket innebär att han anklagats för delaktighet i massakern på 1000 muslimer i hemdelstaten Gujarat år 2002. Samtidigt som han som chefsminister i Gujarat är känd för att ha reformerat delstatens ekonomi, bidragit till att minska korruptionen och förbättrat tillgången till el och vatten. Detta är något vi i delegationen från Folk och Försvar snabbt blir varse när vi anländer till Mumbai i mitten av mars. Vi möts av en modern stad, fylld av skyskrapor – men vad har vi egentligen kommit till för land? Indien har 28 delstater, 400 miljoner fattiga och en stark ekonomi som på senare år har stannat av. Detta har lett till frustration bland Indiens 1,2 miljarder invånare, inte minst de unga. Ungefär hälften av landets befolkning är under 26 år. Den demografiska utvecklingen gynnar Indien och erfarenhet visar att detta underlättar ekonomisk tillväxt. Samtidigt kommer det att vara en utmaning för dem som ska styra Indien att se till att dessa unga skaffar sig utbildning, arbete och försörjning.

Ett annat område som präglas av svårlösta dilemman är det försvars- och säkerhetspolitiska området – både ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Under vår vistelse i Indien får vi en föredragning om terroristattentatet i Mumbai den 26 november 2008, då 166 personer dödades och flera hundra skadades. Landet brottas med hur det ska kunna möta de interna säkerhetshoten utan att samtidigt tappa förmågan att möta de externa. Geografin spelar onekligen en viktig roll med grannländer som Pakistan, Bangladesh och Kina – för att inte tala om den 770 mil långa kusten, och de över 600 öarna.

I New Delhi får vi initierad information av generaler som frikostigt delar med sig av sin kunskap och sina erfarenheter. Vilka är hoten? Kina upplevs som ett hot och dess agenda i Sydkinesiska havet under de senaste åren bekräftar detta. Indien har ett dubbelt förhållande till Kina, där gränstvisterna spelar en stor roll samtidigt som det ekonomiska utbytet är omfattande. Den goda relationen till Ryssland betonas, vilket inte minst oviljan att kritisera det som händer i Ukraina visar på. Jag hajar till lite när jag hör om den betydelsefulla relationen till Ryssland – så olika vi ser på världens till ytan största land.

Naturligtvis spelar Indiens beroende av rysk försvarsmateriel en viktig roll. Rysk försvarsmateriel är förhållandevis billig. Eftersom Indien har en av världens största arméer krävs det en hel del materiel för att försörja den. Vilket innebär att den svenska försvarsindustrin gärna vill slå sig in på den attraktiva indiska marknaden även om det inte är helt okomplicerat.

Den fortfarande olösta konflikten mellan Indien och Pakistan över Kashmir påverkas av det faktum att båda länderna har kärnvapen. Pakistan beskrivs ofta av indier som en armé med ett land istället för ett land med en armé. I den mån denna beskrivning är korrekt försvårar det de två ländernas relationer.

När det gäller utrikespolitiken i stort ligger principen om alliansfrihet från 1940- och 1950-talen kvar. Relationen mellan Indien och USA har ur ett längre perspektiv förbättrats avsevärt, men beskrivs som outvecklad. Ett ökat USA-fokus är dock tydligt i allt från säkerhetspolitik till gatubilden i städerna. Trots fattigdom och ett komplicerat regionalt sammanhang är Indien på väg att bli en världsmakt, vilket påminner oss om vikten av att hålla oss informerade om landets säkerhetspolitiska prioriteringar.

Cindy Sturesson är programansvarig på Folk och Försvar.

Foto: privat

ALLMÄNNA
FÖRSVARSFÖRENINGEN
SATSAR PÅ ALMEDALEN!

*För tredje året i rad deltar AFF i projektet
Försvarspolitisk arena och är med-
arrangör vid tre seminarier:*

*”Behövs kvinnor i Försvarsmakten?
– Långsam marsch framåt för ett av
världens mest jämställda länder”*

*”Duger det nationella försvaret?
– Ena analys av försvars-
beredningens rapporter”*

*”Civilt försvar – en
fråga om livskvalitet”*

BLI MEDLEM!

För 200 kronor/år får du fyra nummer av
Vårt Försvar och kallelser till föreningens aktiviteter
(t o m 25 år är medlemsavgiften 100:-)

Inbetalning sker till plusgiro 12711-8
alt bankgiro 482-8885

Ange:

Namn

Adress

Telefon

E-postadress

Ålder

**Mer information finns
på föreningens hemsida**

www.aff.a.se

aff

FÖR FRED, FRIHET, FRAMTID

allmänna försvarsföreningen, aff, är en ideell förening som är fristående från myndigheter och politiska partier. aaf:s ändamål är att aktivt delta i den säkerhets- och försvarspolitiska debatten genom föredrag, diskussioner och seminarier i syfte att främja Sveriges förmåga att möta såväl militära som andra former av samhällshot.

allmänna försvarsföreningen ger ut tidskriften Vårt Försvar.

VISIT
US AT

ALMEDALEN
GOTLAND, SWEDEN

READY TO REACT

In combat, the ability to react quickly and effectively can be the difference between mission success and mission failure. Nammo 40 mm AGL airburst ammunition provides unique accuracy and power, even against targets in defilade. With penetration, fragmentation and airburst capabilities, fewer rounds are needed, making units more mobile – and ready to react in any situation.

Nammo

SECURING THE FUTURE